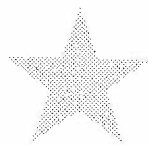

AMERIKA ESPERANTISTO

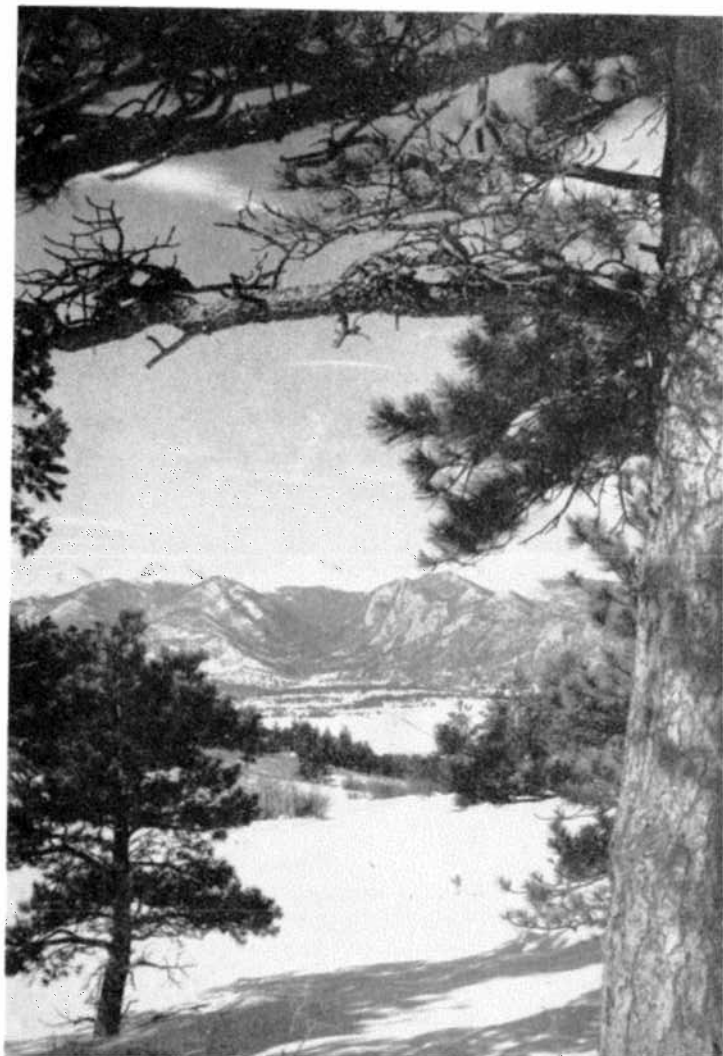
AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

*Esperanto
in America*

*Esperanto &
Iron Curtain* •

*"Hiavato" de
Longfellow*

**JAN-FEB
1956**

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

(*Amerika Esperantisto*)

Official bi-monthly publication of the
ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA, Inc.
114 West 16 St., New York 11, N. Y.

EDITORIAL STAFF

Editor: G. Alan Connor. *Co-Editors:* Dr. William Solzbacher, Doris T. Connor, Myron R. Mychajliw.

SUSTAINING BOARD OF EANA

Dr. Luella K. Beecher, Dr. F. W. Breth, John M. Brewer, Allen L. Brown, A. M. Brya, Carl W. Childress, C. C. Cummingsmith, S. M., Dr. Lee-Min Han, Horace C. Jenkins, Mrs. S. S. Marks, Katherine Muttart, Merrill E. Muttart, Bertha E. Mullin, Tony Nabby, Paul E. Nace, George Hirsch, Andrew I. Rogus, Bertha F. Sloan, Harold S. Sloan, Dr. W. Solzbacher, Mazah E. Schulz, Virgil Whanger.

CONTENTS – ENHAVO

Esperanto in America	3
Esperanto and the Iron Curtain	4
Esperanto in Action Around the World	11
Esperanto and Religion	13
Morto de Fidela Kunlaboranto	14
Diversaj Anoncoj	14
EANA Honor Roll 1955	15
"Antaŭen kun Teo Jung en Harmonio kaj kun Fido!" <i>G. Alan Connor</i>	16
Rezulto de la Konkurso pri Varbado de Novaj Membroj	19
Esperanta Kroniko	20
La Ilustrita Vortaro de Esperanto – <i>Recenzo</i> <i>D-ro W. Solzbacher</i>	22
La Amindumo de Hiavato – <i>Traduko</i> <i>Henry W. Longfellow</i>	27
Deziras Korespondi	31

BILDO SUR KOVRILO – Vintro en la montoj de okcidenta Usono.

Subscriptions in the United States and Canada: \$3.00 per year.
Jarabono eksterlande por kalendara jaro: \$1.50 aŭ egalvaloro.
Gratis to Members of the EANA.

Regular Membership in EANA – \$5.00 per year. Patron – \$10.00.
H. S. or College Student & Armed Forces – \$3.00 per year.
Sustaining Board – \$3.00 or more per month.

AMERIKA ESPERANTISTO

Vol. 70

JANUARY-FEBRUARY 1956

Nos. 1-2

ESPERANTO IN AMERICA

This Magazine Celebrates Its Fiftieth Anniversary

IN 1955 the Esperanto Association of North America celebrated its Golden Jubilee, recalling that it was founded in Boston, Massachusetts, on March 23, 1905, with a pioneer linguist, Henry R. Geoghegan, Clerk of the U. S. District Court of Fairbanks, Alaska, and author of a book on the Aleut language, as its first President.

In 1956 we celebrate an almost equally important anniversary: In October 1906, the first issue of the American Esperanto Magazine, then named *L'America Esperantisto*, came off the press at Oklahoma City, in what was then the Territory of Oklahoma. Its editor and publisher, Arthur Brooks Baker, was an itinerant Lyceum and Chautauqua lecturer, born in Kansas, by temperament and vocation a pioneer in the best Western tradition. His magazine was at first fiercely independent, while in the East the leaders of the American Esperanto Association were still studying the possibility of starting an official publication.

1906 was the year in which large scale promotion work for Esperanto was really started in the United States. In Oklahoma City, Arthur Baker published his booklet, *Elements of Esperanto*, of which more than 100,000 copies were sold over a number of years, while, in New York City, Dr. Max Talmey published his much more detailed and scholarly 103-page textbook *Practical and Theoretical Esperanto*.

The 6 Esperanto clubs which existed in the United States at the end of 1905 became 18 by the end of 1906. These included the Harvard University Esperanto Society and the Esperanto Society at Ohio State University in Columbus.

The year 1906 was marked by other important events: The first American college offered an Esperanto class. It was the Massachusetts Institute of Technology. The influential North American Review began to publish articles on Esperanto and serialized Esperanto lessons. Its Editor, George Brinton McClellan Harvey, later became President of the Esperanto Association of North America. Even later, from 1921 to 1923, he served brilliantly as United States Ambassador to Great Britain.

The latter part of 1905 and the year 1906 also brought the first wave of major interest in scientific circles. The famous German scientist, Wilhelm Ostwald, who was awarded the Nobel Prize in Chemistry a few years later, delivered a series of lectures at Harvard University and also spoke before the American Academy of Arts and Sciences. In his talks he urged the large scale use of Esperanto for scientific purposes.

The American Esperanto Magazine celebrates its fiftieth anniversary by enlarging its size and improving its contents. Members and friends of the Esperanto Movement can best honor the memory of our pioneers by supporting and working with the organization which they established, i.e. the Esperanto Association of North America.

ESPERANTO AND THE IRON CURTAIN

Since Stalin's death, numerous changes and zigzag courses have been noted in Soviet policies and Communist tactics, some of them apparently contradicting each other. The violent purge of Beria and his friends and the not so violent fall from power of Malenkov and his cohorts; the "new course" in a number of satellite countries and the return to older policies shortly after the "new course" had been proclaimed; the Soviet smiles at the "summit" conference in Geneva and Molotov's stubborn "no" at the Foreign Ministers' meeting a few months later; the numerous Soviet delegations touring the "capitalist" world, even the United States, and the somewhat greater accessibility of the Soviet Union to visitors from abroad, including U.S. Senators and Congressmen—all this presents a bewildering puzzle.

"If anyone believes our smiles involve abandonment of the teachings of Marx, Engels and Lenin, he deceives himself/poorly. Those who wait for that must wait until a shrimp learns to whistle."—Geneva Spirit a la Khrushchev

While opinions and interpretation may differ regarding some of these developments, it is obvious—Soviet Party Chief Nikita Khrushchev has said that much without ambiguity—that international communism has not changed its ultimate goal, which is world revolution and Communist world domination, but that it is willing to experiment with new methods and to give up some of the rigidity which characterized its policies in the latter part of the Stalin era.

Against this background of events, there has been news about new Esperanto activities in Czechoslovakia, Poland, Hungary, Bulgaria, East Germany, and even the Soviet Union. There are indications that the re-establishment of an Esperanto Association in the Soviet Union—where all organized Esperanto activities had been forbidden since 1936—may be a matter of months, or even weeks. This has led, in some circles of the Esperanto movement, to the optimistic belief that the iron curtain is gradually disappearing as far as the Esperanto movement is concerned, and that in Eastern Europe and other Communist-dominated countries a bright future is ahead for Esperanto.

There is only one way to clarify this question. We have to establish the facts as clearly and objectively as possible, and then to analyze them in the light of past experience. The *American Esperanto Magazine* has published in past years several lengthy articles and many news items on the subject (September-October 1951, May-June 1952, November-December 1952, etc).

In the Soviet Union all organized Esperanto activities were stopped by the government in 1936, in Poland, Hungary, Rumania, and East Germany in 1949. In Bulgaria, severe restrictions were imposed in 1949, and the movement petered out over a number of years. In Czechoslovakia, the movement remained strong until the government discontinued its three

periodicals in January 1952 and liquidated the Czechoslovak Esperanto Association on September 7, 1952. In Red China, the journal *Popola Mondo*, designed for promotion of Esperanto in China, was closed down by the authorities in the spring of 1952, while a Communist propaganda magazine in Esperanto, *El Popola Ĉinio*, issued exclusively for foreign consumption, was discontinued at the end of the same year. This seemed to close the books on organized Esperanto activities in the Soviet orbit.

The Soviets in Montevideo

Now let us turn our attention to recent developments. In December 1954, a worldwide Esperanto petition was before the General Conference of UNESCO (the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) in Montevideo. It so happened that the Soviet Union, which had boycotted UNESCO up to 1954, was represented at the Montevideo Conference for the first time, and it was generally assumed that the USSR and its satellites would strongly oppose any action in favor of Esperanto. But when, on December 10, the Esperanto resolution, proposed by Mexico and seconded by Switzerland, was passed by a vote of 30 to 5, with 17 abstentions, the Soviet Union and its satellites were among the abstentionists. This was something rather unusual. When the Kremlin sends a delegation to an international conference, it does not usually "throw its vote away" by abstaining. As a matter of principle, Soviet delegates are almost always very much *for*, or very much *against*, whatsoever is proposed.

It may be assumed that the Soviet bloc's abstention on the Esperanto resolution at Montevideo was carefully and deliberately planned. If the Communist delegates had voted "no", it would have been in line with Stalinist policy and with the oppressive and repressive measures taken against Esperanto by all iron curtain countries. If they had voted "yes", it would have created a sensation and would have practically committed the Communist regimes to a change of their attitude towards Esperanto. Abstention from voting, however, was bound to create the impression that the iron curtain governments want to keep the door open for a revision of their policy, without committing themselves to anything. It was also likely to raise, in the Esperanto movement outside the Soviet orbit, hopes and expectations which might be exploited for Communist purposes.

Developments in Czechoslovakia

Let us now examine the facts, country by country, beginning with the one in which the Esperanto movement once was strongest: Czechoslovakia. It seems that when the Communist regime ordered three Esperanto magazines published in Czechoslovakia to be discontinued at the end of 1951, a fourth was overlooked, and that it has actually continued to appear ever since. It is *Aŭroro*, an Esperanto journal for the blind, printed in Braille script and published in Prague by the League of Czechoslovak Invalids. It is true, of course, that Braille publications are outside the mainstream of political life and that they have no significant influence outside the ranks of the blind. But it is interesting to know that there was at least one Esperanto periodical left behind the iron curtain. A number of local Esperanto organizations in Czechoslovakia also managed to survive. As time went by, they reestablished contact with one another. Every summer, a so-called "Esperanto College" functioned at Doksy,

bringing old-timers together for a few days of study and Esperanto practice. In the summer of 1955, there was also an Esperanto Youth Camp at Vranov, with more than 150 participants. Efforts were then made to arrange for the use of Esperanto in the activities of the Communist-sponsored "Peace Partisans". A mimeographed Esperanto bulletin was started under the title *La Pacdefendanto* (The Peace Defender), approved by the Communist authorities. In July 1955, an Esperanto Conference for "Partisans of Peace" was held at Otrokovice with the participation of about 300 persons including "nine Esperanto-speaking guests from Sweden, Denmark, France, Austria, and the United States." Another remarkable feature of the conference was a message of greeting from E. Bokarev in Moscow, of the Linguistic Institute of the Soviet Academy of Sciences, who wrote that the Academy had decided to send him as an official delegate to the Esperanto Conference, but that he had not been able to make arrangements to get there in time. He hoped to come later, however, he explained. The conference elected a National Consultative Esperanto Committee, with Josef Vitek as Chairman.

Active Again in Poland

In Poland, remnants of the Esperanto movement became active again on the occasion of last summer's International Youth Festival. They received a moderate amount of support from the Organizing Committee, which apparently had no objections to making an experiment with Esperanto for the purpose of attracting additional delegates from "capitalist" countries to the Festival. They even hired a special Esperanto interpreter for the occasion. A number of Western visitors were attracted in this way, some of them dupes of Communist propaganda, others anxious to use this opportunity for visiting friends or relatives from whom they had been isolated by the iron curtain. Esperanto meetings held in connection with the Warsaw Youth Festival were attended by these as well as by a sizable number of young people from iron curtain countries.

The next step came in connection with the Centennial of the death of the Polish national poet, Adam Mickiewicz. His principal masterpiece, *Pan Tadeusz*, had been published as long ago as 1918 in an excellent Esperanto translation by Antoni Grabowski. It has been out of print for many years. Recently, members of the Esperanto movement persuaded the Warsaw Committee for the Mickiewicz Centennial to reprint the book under the title *Sinjoro Tadeo* and to publish also an Esperanto translation of a book about Mickiewicz by the contemporary Polish poet Mieczyslaw Jastrun. The contents of *Sinjoro Tadeo* cannot possibly bring aid and comfort to Communist propaganda, but the sale and distribution of the book in the "capitalist" world may well have by-products which the Warsaw regime can turn to its own advantage. This becomes obvious, for instance, in the November-December issue of *La Nueva Polonia* (The New Poland), a magazine published by the Communist Polish Legation in Mexico City for distribution in Latin America. It includes a center spread showing the title pages of editions of *Pan Tadeusz* in different languages, including Esperanto, and a one-page article on Esperanto and Dr. L. L. Zamenhof, its author, by Francisco Azorin in Mexico City. The well-written and informative article is illustrated by an etching of Dr. Zamenhof and might as well have been published in any other magazine, except

for the last paragraph in which the author thanks the Communist "Polish People's Republic" for having published a new Esperanto edition of *Pan Tadeusz* and then states: "The Mexican Esperantists have received this book with honor and pleasure, and we have supplied the addresses of the principal Esperanto Societies in Spanish America, so that it may be sent to them, too." We know they will enjoy reading *Sinjoro Tadeo*, but we wonder just a little *what else* they will be sent.

The Polish Esperanto Association, which suspended operations in 1949, but apparently never formally ceased to exist, is now active again. It has chapters in Warsaw, Cracow, and Wroclaw (the former German city of Breslau) and seeks the Communist government's permission for opening others. It has applied for affiliation with the Universal Esperanto Association. At the Bologna Congress, the UEA Committee decided to admit the Polish Esperanto Association "under the condition that a way be found to transfer the dues." It was also announced that the Communist government had granted passports and allotted foreign currency to two representatives of the Polish Esperanto Association for attendance at the Bologna Congress, but that the Italian visas could not be secured in time for them to make the trip.

Hungary, Bulgaria, and East Germany

In Hungary, Esperanto activities have been gradually revived in connection with the Communist-sponsored "peace movement." Two Esperanto "peace" conferences have been held so far, and a Temporary National Consultative Committee of the Esperanto Peace Movement was formed. One of the leading Esperanto promoters, Pál Balkanyi, was interviewed about it on one of the Budapest radio station's Finnish broadcasts. He was awarded a diploma by the Society for Soviet-Hungarian Friendship because, as "a representative of the World Peace Esperanto Movement", he "successfully helps to make Soviet culture known throughout the world." It also seems that the two famous Esperanto writers and poets, Kalman Kalocsay and Gyula Baghy, have resumed their writing, and that a new book by Kalocsay, *Ezopa Saĝo* (The Wisdom of Aesop: 77 fables, rewritten in verse) is scheduled for publication in the near future in Copenhagen. Dr. Kalocsay is a man of many talents and a first rate writer, but he is not known for the soundness or consistency of his political views. His writings include an Esperanto translation of Benito Mussolini's *Vita di Arnaldo* (*Vivo de Arnaldo*) as well as poems in praise of Stalin.

In Bulgaria, the Esperanto Cooperative in Sofia has been revived in connection with the World Peace Esperanto Movement. Speakers at recent meetings included a Professor of Dialectical Materialism at the Superior Karl Marx Institute of Economics. A mimeographed bulletin of the Bulgarian Esperanto Association, with a very restricted circulation, has appeared. It carried the news that a representative of the Bulgarian Esperanto Association (which seems to exist in name only) was sent to the recent "World Peace Congress" in Helsinki, Finland, at the expense of the Bulgarian Communist Government.

In East Germany, Esperanto activities have survived mostly in a semi-underground manner through contacts with groups in West Germany. Esperanto congresses in West Germany and other free world countries

have been attended by members of the Esperanto movement from East Germany who sneaked across the border in the darkness of the night. The German Esperanto Youth League has been successful in maintaining contact with young people (all of these non-Communist, of course) in East Germany. It seems, however, that lately also some efforts have been made to use Esperanto in the service of pro-Communist "peace" activities. There are indications that the attitude of the Communist authorities towards this have so far been not unfriendly.

In the Soviet Union

In Moscow, E. Bokarev, Editorial Secretary of the magazine, "Problems of Linguistics", which is published by the Institute of Linguistics of the Soviet Academy of Sciences, appears to be in the center of whatever officially authorized Esperanto activities may be planned. He is reported to have a great many documents about the history of Esperanto, including handwritten letters of Dr. Zamenhof, in his custody. In a letter published in the Czechoslovak bulletin *La Pacdefendanto* he wrote: "At a meeting held June 18, 1955, the Literary and Linguistic Section of the Moscow Academy of Sciences decided to establish a Soviet Esperanto Association, which will operate in the framework of the Soviet Academy of Sciences... The Organizing Committee will draft a constitution for the association and will establish a work plan providing for publication of a magazine, literature, peace propaganda, establishment of local chapters, etc. Everywhere we find approval and help. The allegation that Esperanto is generally disapproved in the Soviet Union is not correct."

Further developments are not yet clear. But it seems obvious that real news may be coming from Moscow soon. Esperanto activities in Soviet prison and slave labor camps (see *American Esperanto Magazine*, July-October 1955, p. 52) are, of course, outside the scope of this article.

There has also been a rather sudden resurgence of letters in Esperanto from iron curtain countries, and even from the Soviet Union, reaching the free world. Some of them are completely non-political, others contain blatant or devious advertising for the Communist-sponsored brand of "peace", others subtly reveal a critical attitude towards the Kremlin and its satellite stooges.

What Does It Mean?

In trying to assess these facts in a wider context, we remember that Esperanto organizations were suppressed in the Soviet orbit under the pretext that they had been used for "espionage" and "reactionary plots" on behalf of "Wall Street capitalists". Shortly before the suppression of the movement in his country, Adolf Malik, whom the Communist regime had made President of the Czechoslovak Esperanto Association, wrote in 1950: "It is well known that the Soviet Union favored Esperanto until reactionary influences appeared in the ranks of the Russian Esperantists. Esperantists helped to carry on espionage against their country. Who then is responsible for the weakening and the death of the Esperanto movement in the Soviet Union? Those who plotted against the regime are guilty. Shortsighted people in the Esperanto movement itself have done great harm to the cause of Esperanto in the Soviet Union."

Comrade Malik was even more outspoken in drawing conclusions for the Esperanto movement in Czechoslovakia: "It is obvious that the Wall

Street capitalists have not the slightest chance to 'save' us by a new war... The Soviet Union will create a better, happier life in the world. From Moscow the light of progress shines into every angle of the universe... Shall we Esperantists in the people's democracies (i. e. the Communist satellite countries) repeat the mistakes (of the Russian Esperantists in allowing 'reactionary elements' to participate), or shall we learn from their painful experience? There are shortsighted people in our own people's democratic Czechoslovakia who hope that some great miracle will happen (to change the regime)... Official circles in our country would no longer support us if they knew that there are non-progressive people among us who by their shortsightedness may cause great harm to themselves, to the working class, and to our republic... Therefore it is necessary to exercise self-criticism in all Esperanto clubs and to isolate those who openly or secretly oppose our work..."

The Communists have always been in a dilemma regarding Esperanto. They are inclined to welcome anything, including Esperanto, to the extent that it can be used to spread propaganda and subversion. On the other hand, they are deeply suspicious of anything, including Esperanto, that may enable people whom they wish to keep in isolation, to obtain access to information and ideas from the free world. Communists have tried to make Esperanto a one-way street carrying Communist propaganda into the outside world, while preventing the interlanguage from carrying non-Communist and anti-Communist ideas to the victims of Red enslavement. The coercive measures taken against the Esperanto movement were indirectly an admission of their failure in this effort.

Communists Aim to Control

Recent Esperanto activities behind the iron curtain must be seen against the background of the general pressure against isolation which has been growing among the peoples behind the iron curtain since Stalin's death. Press correspondents and other Westerners who have had a chance of talking with people in Russia, Hungary, Rumania, and other countries, report unanimously that people are starved from information and for contacts with people abroad. The pressure has been so strong that the Soviet rulers found it necessary to yield, at least to the extent of opening a safety valve. After this, they proceeded to do the next best thing, from their point of view, by endeavoring to get as much Communist propaganda advantage as possible out of such contacts as they are compelled to permit.

It seems plausible that among those who studied Esperanto before it was frowned upon, and among those who studied it privately since then, there has been a strong and growing desire to use the interlanguage for breaking through the isolation of the iron curtain. There are Communists, opportunists and non-Communists among them. The two latter groups are probably more numerous than the Communists for two reasons: (1) In every Communist-dominated country, Communists are a minority; (2) Communists are less likely than others to be dissatisfied with the isolation imposed by the Red leaders.

This is fact Number One. Fact Number Two is this: Any foreign contacts which the Communist leaders permit voluntarily or involuntarily, they will try to use for their own Communist propaganda purposes. In

other words: There are two impulses behind what is now coming from the iron curtain via Esperanto: There are suffering people, hungry for information and for ideas which grow in a climate of freedom, hungry for friendship with people not controlled by totalitarian tyranny, but there are also coldly scheming propagandists of the Kremlin. People in the first group may have to camouflage themselves and may try desperately to use people in the second group for their own purposes. People in the second group will be even more intent on camouflaging themselves and using people in the first group for their ends. Esperantists in these countries *must* follow the Communist line in all endeavors.

There is no easy way of knowing who is who and what is what. Of the high-ranking Communists who once played a role in the Esperanto movement behind the iron curtain, none has been heard of so far, and whatever new Esperanto activities have been observed in recent months are strictly limited. Perhaps the whole development is just an experiment that may be stopped by an order from Moscow before it gets any further. Perhaps, on the other hand, it is something more significant. But there is no reason to assume that the leaders of the Communist world are willing to take risks in the exchange of information and ideas via Esperanto without first securing firm control of the leading instrumentalities of the Esperanto movement.

ORDER YOUR SUBSCRIPTIONS & MEMBERSHIPS FROM EANA

Note that we accept subscriptions and memberships for all legitimate Esperanto magazines and organizations. A few are listed below. Always add 10¢ in each instance for airmail transfer.

Dia Regno, official organ of the International Christian Esperanto League (*KELI*), is a monthly Esperanto magazine for Protestant Esperantists. Subscription to *Dia Regno*, \$1.40 for calendar year. Membership with magazine, \$1.60. *Order from the Central Office of EANA*. Add 10¢ for airmail transfer. Detailed information about *KELI* from the national representative, Donald R. Broadribb, 406 West Vermont St., Urbana, Ill.

Espero Katolika, official organ of the International Catholic Esperanto Union (*IKUE*), is a monthly Esperanto magazine for Catholic Esperantists. Subscription to *Espero Katolika*, \$1.30. Membership with magazine, \$1.50. *Order from the Central Office of EANA*. Add 10¢ for airmail transfer. Detailed information about *IKUE* from the national representative, Henri Soudée, 2535 Belmont Rd., N. W., Washington 8, D. C.

Scienca Revuo, official organ of the International Scientific Esperanto Association (*ISAE*), is a quarterly Esperanto magazine for all Esperantists interested in scientific and cultural subjects, both popular and professional. Subscription to *Scienca Revuo*, may begin from any date, \$1.50. Membership with magazine, \$2.00. *Order from the Central Office of EANA*. Add 10¢ for airmail transfer. Detailed information about *ISAE* from the national representative, Dr. F. J. Belinfante, Department of Physics, Purdue University, Lafayette, Indiana.

ESPERANTO, 114 West 16 St., New York 11, N. Y.

ESPERANTO IN ACTION AROUND THE WORLD

"American Agencies Interested in International Affairs" is the title of a handbook recently compiled by Ruth Savord and Donald Wasson and published by the Council on Foreign Relations in New York. The listing of the Esperanto Association of North America fills the entire page 168.

The United Steamship Company (DFDS) of Copenhagen, Denmark, which owns and operates the principal steamship lines between England and Denmark, Sweden, Norway, and Finland, has published an illustrated folder in Esperanto advertising its services and suggesting attractive excursions in the countries which it serves.

A Handbook of Youth Activities, published jointly by the West German Government's Department of the Interior and the Federation of German Youth Associations, devotes two pages to the German Esperanto Youth and its activities.

Spanish radio stations featuring weekly programs in Esperanto include stations in Barcelona (on Saturdays), Bilbao and La Coruña (on Mondays), Valencia (on Thursdays), Carlet (on Tuesdays and Fridays).

Radio Paris features a Saturday night program designed for an international audience all over Europe and meant to promote friendship and mutual understanding. Under the title *Bonsoir l'Europe, Ici Paris* ("Good evening, Europe; this is Paris"), it fills listeners' requests for musical selections and short messages, which are given in French as well as in other languages, occasionally also in Esperanto. The program is broadcast over long wave, several medium waves, and short wave.

In the Consultative Assembly of the Council of Europe, which has been called the unofficial European parliament and includes representatives from almost all European countries outside the iron curtain, 14 delegates from France, Britain, Germany, Italy, and Norway, have brought in a resolution in favor of Esperanto. It proposes the organization of an experiment under which Esperanto would be taught for one year, on a compulsory basis, in one school class each in France, Britain, Germany, Italy, and the Netherlands. The students would then be brought to Strasbourg, where the Council of Europe holds its meetings. This would enable members of the Consultative Assembly to observe the results of the experiment for themselves and to have a good basis for further action regarding the teaching of Esperanto in the schools of their respective countries. The Assembly referred the resolution to its Committee on Cultural and Scientific Matters, which is expected to discuss it and reach its decision in May 1956.

"Lift", a monthly newspaper which calls itself "A Review Of What Is Right With The World", devoted its November 1955 issue to the world language problem. It gave some information about Esperanto and included EANA's address for the benefit of readers wishing to know more about the interlanguage, its study, and its application. "Lift" is published by its editor, Dorothy A. Frey, Box 744, Dover, Delaware

The Royal Society of Arts in England organizes examinations in Esperanto as well as in other languages. They come in three "stages": Stage I (Elementary), Stage II (Intermediate), and Stage III (Advanced). The syllabus of the Esperanto examinations has recently been brought in line with those in other languages.

An International Esperanto Youth Conference, held in the summer of 1955 at l'Aquila, Italy, was attended by approximately 250 young people from more than a dozen countries. They had a good time together and discussed many subjects in Esperanto. The Sponsoring Committee of the Conference was headed by the Speaker of the Italian Chamber of Deputies and included the Prime Minister of the Netherlands, the Italian Deputy Minister of Information, Publication, and Radio, the governor of the province, the mayor, the Catholic Archbishop, and leaders of the Esperanto movement in various countries.

The National Council of Statistics in Brazil adopted a resolution in favor of Esperanto at a recent meeting. The motion was made by Senhor Aldemar Alegria, Director of the Department of Statistics of the State of Rio de Janeiro. The resolution also recommended publication of an address on Esperanto, by Dr. M. A. Teixeira de Freitas, in the Annals of the Council.

The Mercedes-Benz Automobile Factory at Stuttgart, Germany, has published an illustrated booklet in Esperanto, in the form of a guidebook to the Daimler-Benz Museum, which describes the history of the firm and of the German automobile industry in general.

The Esperanto Association of Guatemala has presented to the Education Department of the Guatemalan Government a plan for the reform of language teaching in public schools. It proposes the teaching of Esperanto as a basis for the study of other languages in high school. Under the plan, Esperanto would be taught in the freshman year for three hours a week. In the following two years, Esperanto classes would be cut down to one a week, while another language, which would be English, French, or Italian, at the choice of the student, would be taught for two hours a week. The plan was submitted to the Government as a follow-up to a resolution adopted by the First National Congress on Education held at Guatemala City at the beginning of 1955. The resolution recommended the teaching of Esperanto in the schools of Guatemala.

The Château of Grésillon, France, which has become a cultural and educational center of the Esperanto movement, is now preparing something new: In addition to accelerated Esperanto classes for French students and for multinational groups, it plans to organize for next July an international course where French will be taught *through Esperanto*.

ESPERANTO AND RELIGION

A Christmas program in Esperanto was presented in the French Protestant Church of London, England, on Sunday, December 11. It included music which had never been rendered in Esperanto before, in addition to old favorites.

The Friends' Meeting House at Bournemouth, England, is the home of regular non-denominational religious services in Esperanto held the first Sunday of each month. In London, such services are held on the second Sunday of each month at the French Protestant Church.

A Spiritualist Book Exhibition at São Paulo, Brazil, featured an Esperanto Section which attracted numerous visitors. It showed a considerable number of spiritualist books in Esperanto as well as books recommended for the study of the language.

Anxious to establish closer contact with fellow religionists outside the borders of their country through Esperanto, leaders of the small Protestant churches of Subotica, Yugoslavia, have joined together in an Esperanto class held at the local Calvinist (Presbyterian) church. The 60 persons attending this class include the President of the Baptist Community, the leader of the Pentecostal Churches in Yugoslavia, and a Presbyterian minister.

An International Christian Esperanto Congress was held at Reims, France, in the summer of 1955. It elected H. A. De Hoog, of the Netherlands, President of the International Christian Esperanto League.

The Brothers of Charity of Ghent, Belgium, a Catholic religious community, has published an illustrated booklet in Esperanto as well as a picture folder and prayer cards.

The Omoto Movement, a Japanese religious sect with a Shintoist background, continues to publish a voluminous magazine in Esperanto and to use the interlanguage for making its ideas, history, and activities known outside Japan.

The Institute of Spiritual Science of "Martinus", in Copenhagen, Denmark, has published several pamphlets in Esperanto and has recently started a series of "letters" aimed at expanding its international contacts through Esperanto.

Religious radio programs in Esperanto, both Protestant and Catholic, have recently made their regular appearance on the air waves. One of them is broadcast on the last Tuesday of every month by Radio Africa in Tangier over shortwave, in the 25 and 42 meter bands, under the auspices of Radio IBRA, Stockholm, and the Swedish Section of the International Christian Esperanto League. Radio IBRA is owned by the Pentecostal Churches in Sweden. It uses the Tangier station because radio broadcasting is a government monopoly in Sweden. The Catholic radio program in Esperanto is broadcast every Saturday by the Catholic Radio Organization KRO in Hilversum, the Netherlands. It goes out over several medium waves.

MORTO DE FIDELA KUNLABORANTO

Kun granda sento de perdo ni raportas pri la morto de *S-ino Lola Mae Muse*, kiu dum multaj jaroj fidele kunlaboris en la Centra Oficejo de EANA. Tute senpage ŝi laboris, donante el sia malgranda provizo da energio almenaŭ ok horojn da laboro ĉiusemajne. Dum la someroj kiam viaj sekretarioj estis for, ŝi kutime prizorgis financajn aferojn kaj ĉiurilate helpis al S-ro Mychajliw pri la ĉiutaga laboro.

LOLA MAE MUSE

Lola Mae Muse mortis la 12-an de Novembro 1955, en Nov-Jorko. Dum 10 jaroj ŝi estis malforta pro kormalsano, sed ĉiam bonhumore kaj gaje ĝuis la vivon. Ŝi naskiĝis antaŭ 55 jaroj en la provinco Alberto, Kanado, proksime al la nuna urbo Edmonton. Ŝiaj gepatroj estis fruaj pioniroj en tiu regiono. Post kolegiaj studoj ŝi instruis en lernejoj sur la stepo kaj en la montaro de Kanado. En 1927 ŝi venis al Nov-Jorko, kie ŝi studis scienccon en la Universitato Kolombio. En 1929 ŝi estis speciale sendita de Prezidanto Herbert Hoover por esplori pri saneco kaj eduko en Portoriko. Poste ŝi laboris kiel specialisto en la nove starigita Nacia Asocio pri la Koro, kiu faras bazajn esplorojn pri kormalsano. Estis persona tragedio por ŝi kiam en 1945 oni informis ŝin, ke pro grava kormalsano de ŝi mem, ŝi devas ĉesigi ĉiun laboron. Dum la pasintaj dek jaroj ŝi okupis sin nur pri hejmaferoj kaj diversaj flankokupoj, inkluzive de granda intereso pri Esperanto kaj kunhelpo en la Centra Oficejo de EANA. Multaj samideanoj, kiuj ĉeestis la Kongresojn de EANA en Nov-Jorko memoras ŝin kaj ŝian atentemon pri iliaj problemetoj kaj ŝian prizorgon de multaj aferoj dum la Kongresoj.

Al la edzo S-ro Marshall Muse, al la patrino S-ino C. C. Ferguson, kaj al ĉiuj familianoj ni esprimas sinceran kondolencon. Ni perdis karan amikon, sinceran helpanton kaj fidelan kunlaboranton.

Novaj Membroj de la Subtena Komitato: Kun plezuro kaj danko ni sciigas, ke *Ges-roj Merrill E. Muttart* nove aliĝis al la Subtena Komitato.

Ekstraj kontribuoj al la Subtena Kaso estas ricevitaj lastatempe de la sekvantaj: *Hal Ewen* \$2, *Paul E. Nace* \$5, *C. D. Prewitt* \$5, *A. Romito* \$1, *John Salles* \$5, *F. Lee York* \$2. Sinceran dankon.

"Amerika Esperantisto" en bibliotekoj: Multan dankon al la jenaj, kiuj lastatempe donacis abonojn por bibliotekoj: *D-rino L. K. Beecher* (10), *F. W. Vedder* (4), *D-rino L. A. DeVilbiss* (10), *D. Munro* (1), *Vern Bruder* (6), *S-ino J. Gamba* (1), *D-ro F. J. Belinfante* (3), *C. C. Cummingsmith* (10).

Novaj Membro-Patronoj de EANA: Lastatempe renovigis sian membrecon en la alta kategorio de Patrono por 1956 la jenaj personoj: *Jonas Z. Augustinius*, *George W. Bailey*, *Gerald L. Boulet*, *Reginald H. Colley*, *Richard L. Denison*, *H. E. Dillinger*, *D-ro Lee-Min Han*, *Allan Hutcheon*, *Konrad Kail*, *S-ino Rubey Kelber*, *Russell L. Lambert*, *Elise C. Lippmann*, *Mary Marrett*, *Henry B. Milsted*, *J. B. Melo e Sousa*, *Orlie Pell*, *Donald W. Pittman*, *Russell H. Rausch*, *Catherine Raymond*, *John M. Robinson*, *Frank W. Vedder*, *Elsie Yunghans*, *Pauline Ziobro*.

EANA HONOR ROLL, 1955

Grateful thanks to the following members, who by their monthly or yearly contributions have greatly aided the work of the Association during 1955. (If by any chance some name has been inadvertently omitted, please do not hesitate to inform the Central Office.)

Members of the Sustaining Board

Dr. Luella K. Beecher	Esp. Ass'n of N. J.	Paul E. Nace
Dr. F. W. Breth	Dr. Lee-Min Han	Andrew I. Rogus
John M. Brewer	George Hirsch	Mazah F. Schulz
Allen L. Brown	Allan Hutcheon	Bertha F. Sloan
A. M. Brya	Horace C. Jenkins	Harold S. Sloan
Jarvis E. Bush	Mrs. S. S. Marks	Dr. W. Solzbacher
Carl Wyatt Childress	Bertha E. Mullin	Virgil Whanger
C.C.Cummingsmith, S.M.	Tony Nabby	

Patron Members

Angela Alfaroli	Frank Hammersley	J. Louise Owens
George W. Bailey	Dr. Lee-Min Han	Orlie Pell
Dr. Francis E. Ballard	Mrs. Sara E. Harris	Lois Petry
Eugene M. Beck	Harold Isele	D. W. Pittman
Mrs. Albert Berney	David Jagerman	Harold Ramsey
M. Whipple Bishop	Maurice Jagoda	Russell H. Rausch
Edward Blekicky	Horace C. Jenkins	Wilfrid G. Rouleau
Henryk P. Boczar	Donald Jones	John Salles
Gerald L. Boulet	Konrad Kail	Kirk Sattley
J. Leo Chapman	Mrs. Konrad Kail	Herbert W. Smart
Andrew Chmielewicz	Mrs. Rubey Kelber	Isabel P. Snelgrove
Boris Christoff	William A. Knox	Dr. W. Solzbacher
John F. Clewe	Russell R. Lambert	Marion W. Sorrel
Reginald H. Colley	Julia May Leach	Dr. Cecil Stockard
Doris T. Connor	Anton Lenhardt	Alvera Stone
G. Alan Connor	Elise C. Lippmann	Francis H. Sumner
Affonso H.S. Correa	G. Norman McKinney	Wilfred E. L. Todd
Mrs. Leslie Davis	Fred H. McMann	Frank W. Vedder
Preston Davis, Jr.	Mrs. Marie Maffey	Jack M. Warner
Richard L. Denison	Dr. George A. Maggio	Dick Warren
Alfred D. Dennison	Mrs. S. S. Marks	Dr. Paul H. Weaver
Dr. Lydia A. DeVilbiss	Mary Marrett	E. L. Wells, Jr.
Vincent De Vita	Henry B. Milsted	F. Lee York
H. E. Dillinger	Merrill E. Muttart	Elsie Yunghans
Byron Ela	Mrs. M. E. Muttart	Pauline Ziobro
Sgt. James C. Faughnan	Paul E. Nace	
Mr. & Mrs. B. Forrest	Andrew O'Reilly	

Donors of 10 Gift Subscriptions to Libraries

George W. Bailey, Jr.	A. M. Brya	Thomas M. O'Neill
Mrs. Jewell Bainbridge	C.C.Cummingsmith, S.M.	Andrew I. Rogus
Dr. Luella K. Beecher	Esp. Societo de Detroit	Herbert Smart
Donald R. Broadribb		

"ANTAŬEN KUN TEO JUNG EN HARMONIO KAJ KUN FIDO!"

Teo Jung, la redaktoro de *Heroldo*, 25. 8. 55, presis pri la bedaŭrindaj faktoj de konflikto en UEA, t. e. pri "la amasa eksigo de estraranoj kaj precipe ankaŭ de oficistoj de UEA", transloĝigo, pelado al statutsanĝo, neinformiteco, sekreteco, intrigo, ktp. Li prave diris, ke la konflikto en UEA "sendube havas gravan internan kaŭzon". Kaj li konsilis, ke "ĝenerale klareco kaj malkaŝeco estas preferindaj al neklareco kaj sekreteco". Do, fidele al la spirito de tiu veraĵo, ni represis en *AE* jul-okt '55, la unuajn ses paragrafojn kiuj temis pri tiuj faktoj, kun niaj komentoj kaj aldonaj malkaŝaĵoj. Ni ne represis la lastan (sepan) paragrafon, ĉar ĝi havis nenian rilaton al la diskuto pri la faktoj kaj ĝi okupus uzeblan spacon. En nia enkonduko, en lingvo klara kaj komprenebla, ni diris: "Ĉar ni deziras pritrakti nur la faktojn en la artikolo, ni presas nur la esencan kernon de la lasta komenta paragrafo, kiu temas pri 'espero en la estonteco'."

Spite de nia klara sciigo, ke ni interesiĝas nur pri la aktualaj realaĵoj de la konflikto en UEA, la redaktoro de *Heroldo*, 1. 12. 55, plendis kontraŭ la forlaso de tiu paragrafo. Sub la titolo "Ĝuste tiel!", li skribis, ke "Ĝuste la lasta alineo estis por ni la plej grava." Bone! Do, *por li*, espero pri la estonteco estas la plej grava, kaj la titolo "Antaŭen en harmonio kaj kun fido!" povas esti aplikita al la sepa paragrafo – *sed nur al la sepa*. Al la unuaj ses paragrafoj, tiu titolo estis vere ironia en efekto, ĝuste kiel ni diris. Kiel atestanton pri nia aserto, ni citas s-ron Malmgren, prezidanton de UEA, kiu skribis en *Heroldo* 16. 10. 55 jene: "En *Heroldo* aperis je 25 aŭgusto artikolo 'Antaŭen en harmonio kaj kun fido!', kies enhavo laŭ mi en pluraj punktoj ne korespondas al la simpatia rubriko." Ja, ĝuste tiel!

Sed, por ni, la faktoj pri malharmonio kaj malfido en UEA altiris nian atenton, ĉar tiuj indikas la ruzan kaj "ruĝan" intrigon en nia movado. Do, la plej grava por ni estas rekta konsekvenco de tio, nome la aktuala intrigo de "la prestiĝa Estro de UEA" kaj liaj "kunlaborantoj" por akceli la skismon en Usono, kun la fincelo anstataŭi la landan asocion EANA per nova, "simpatia", kaj ja *maldekstra* ELNA. La solida organizo en Usono estas EANA, kiu celebris sian oran jubileon en 1955, samtempe kiam UEA celebris la oran jubileon de Universalaj Kongresoj. Laŭ ĝia oficiala listo, en decembro ELNA havis 178 membrojn (el kiuj multaj estas membroj de EANA kiuj aliĝis al ELNA nur por ricevi la gazeton ktp). Sed EANA havis 685 membrojn en la sama monato. Unu formo de demokrateco estas, ke la *plimulto* devus decidi aferojn. Sed kiam "kamaradoj" en UEA deziras intrigi kun "kamaradoj" en ELNA, tiam ili tute ne hezitas agi kontraŭleĝe kaj rompi la statuton de UEA por havi unu plian "simpatian" landan asocion en UEA. Tiu *komploto*, por ni, estas la plej grava kaj la plej aktuala – ĝuste nun! Kaj kiam Teo Jung kritikas niajn klarigojn pri ELNA, ĉu tio estas el ironio aŭ el malico, kiam li parolas pri "frata asocio ELNA"? Ĉu organizo, aŭ ELNA aŭ UEA, kiu celas la detruon de la efektiva landa asocio EANA per ĉiuj metodoj de malhelpo kaj intrigo, povas honeste esti nomata "frata asocio"? Ja, stranga frateco! (Pri la intrigo en UEA, legu la faktojn en *AE* nov-dec '55.)

Ni tute sincere verkas niajn artikolojn pri la intrigo en Esperantujo,

el jaroj da intima sperto, kaj pri la Esperanto-movado kaj pri la ruzaĵoj de la komunistoj. Se ni eraras, montru per faktoj kaj raciaj argumentoj kie ni eraras. Ni bedaŭras, ke Teo Jung post kelkaj jaroj da kompara toleremo al ni, subite revenas al netolerema, unuflanka atako kontraŭ ni en paragrafo de tiu artikolo en *Heroldo* 1. 12. 55. Antaŭ iom pli ol tri jaroj, Teo Jung presis atakon kontraŭ ni en la sama maniero, t. e. li ricevis bultenon de ELNA (tiutempe "Reorganiza Komitato"), kaj sen iu ajn demando al ni pri la afero, verkis maljustajn akuzojn kontraŭ ni. Nur komparu la bultenon de ELNA (dissenditan en oktobro kaj poste presitan en la ELNA orgarto nov-dec '55), kune kun la Jung Atako en *Heroldo* 1. 12. 55, kaj vi tuj vidos la saman materialon. Tutsame estis la afero antaŭ tri jaroj. Komprenoble, se li havus neceson senkulpigi sin poste, li dirus (kiel en la unua kazo), ke li fidas kaj kredas "la meritplenajn kaj nepre honestajn samideanojn en ELNA". Tiaj maljustaj, unuflankaj, nepruvitaj atak-asertoj tute ne montras la "prudenton kaj racion" kiujn li pretendas.

Nu, kiajn ecojn Teo Jung atribuas al ni en tiuj atakoj? Komence, 16. 9. 52 kaj 1. 2. 53, "diktatora, monopolema, nedemokrata, aŭtokrata, senskrupula, mensoga, atakema, ktp". Kaj aldone nun, 1.12. 55, "kalumnia, absolutisma, netolerema, ofenda, insulta 'eĉ kontraŭ la propraj amikoj', neprudenta, neracia, ktp". Nepruvitaj asertoj, rekte de ELNA. Sed kiajn ecojn Teo Jung atribuas al la estroj de ELNA? Jene, "tre konataj, vere meritplenaj, 'kelkaj estas subtenataj de sia tuta klubo', neegoistaj, nepre honestaj, ktp." Interese estas, ke inter tiuj en ELNA kun la belaj ecoj estas la "estrarestro" de ELNA, kiu estis prezidanto de *maldekstra* lernejo, kiun nia registaro publike listigis kiel *komunista kaj subfosa*. Kaj estas ĝuste tiu estro de ELNA kiu verkis la bultenon kontraŭ ni, el kiu Teo Jung ĉerpis municion por la atako 1. 12. 55. Pro tiu fakto, ni scivolos al kiu listo, bona aŭ malbona, ni devus aldoni la ecojn "komunista kaj subfosa". Sed ĉar Teo Jung ne estas komunista, ni supozas ke tiuj ecoj "komunista kaj subfosa" estas por li *neŭtrala*j kaj *tolereblaj*. Do, verŝajne ni devas aldoni nun alian malbonan econ al Connor, t. e. "kontraŭ-komunista (se ni interpretas la subtenon de Jung al ELNA korekte).

Momenton! Subite leviĝas kelkaj demandoj! Pro kiu rajto Teo Jung arogas al si la altan pozicion esti papo, neerarebla pri Esperanto-aferoj? Kiun econ de mirakla ĉioscia juĝkapablo posedas Jung por tiel facile, eĉ sen pruvoj, solvi la konflikton trans la granda oceano en Ameriko? Li nomas nin "diktatora, monopolema, aŭtokrata" ktp, (post legado el bultenoj de ELNA) – sed ĉu li mem ne estas sola posedanto, sola respondeculo, sola "diktatoro" de *Heroldo*? Ĉu li ne estas absolute *sendependa*, kiel li presas en *Heroldo*? Se jes, kian rajton li havas por nomi la sekretarion de EANA "diktatoro" – kiu ja respondecas al estraro, komitato, kaj metas sin al la voĉdonado de preskaŭ 700 membroj? Ĉu Jung ne devus esti pli objektiva, anstataŭ simple kredi bultenojn de ELNA, kaj malice preni la flankon de ELNA por helpi detrui la landan asocion EANA? Ĉu la fakto, ke ni estas kontraŭ-komunistaj influas lian sintenon? Jung estas "neŭtrala" inter komunistoj kaj nekomunistoj, sed ĉu li ne povas esti "neŭtrala" inter komunistoj kaj kontraŭ-komunistoj? Ni dubas ĉu li havas tiom da toleremo kaj bonvolo por *kontraŭ-komunistoj*! Kaj unu plia demando: Pri la konflikto en UEA, Jung presis ke por "esplori tion ne estas nia afero", kaj plue "ni ne volas enmiksi nin en ĉion ĉi" – kial,

do, Teo Jung *esploras* (sed nur unuflanke), kaj *enmiksas* sin en la konflikton en Ameriko, kiu certe estas ĉiurilate malpli proksima al li ol la konflikto en UEA?

Unu plua punkto bezonas klarigon. Tiu rilatas al la difino de la vorto *ATAKO*. "Plena Vortaro" difinas la vorton *ataki*: "komenci batalon kontraŭ malamiko"; kaj nia angla vortaro: "komenci malamikecojn kontraŭ". Niaj legantoj notu bone, ke Teo Jung *komencis* la malamikecojn en *Heroldo* 16.9.52 – do *JUNG ATAKO* – en artikolo titolita "Por reorganizo de la usona Esperanto-movado", kune kun maljustaj epitetoj kontraŭ ni kiel ni listigis supre. Tiu artikolo estis por rekte helpi al la marksistaj skismo-intrigantoj. Ni, *persone*, respondis al tiu atako *unufoje nur*, septembro '52, do, *Connor Respondo al Jung Atako*. Kaj, ja sufiĉe forte ni respondis, sed ni pretas pravi ĉiujn asertojn en tiu respondo per dokumentoj kaj pluaj faktoj, se tio necesos. Sed regas stranga kanibala moralo en nia movado. Se iu "grandegulo" atakas simplan laboranton por Esperanto – tio estas justa; sed se tiu kompatindulo volas defendi sin – tio estas ofenda al majesteco. Se internacia organizo detruas landan asocion – tio estas ankaŭ justa; sed se landa asocio protestas kontraŭ tio kaj pri la maljustaĵo sciigas publikan opinion – tio estas detruo de Esperanto. Se komunistoj misuzas Esperanton (ne la lingvon sed la movadon) por siaj celoj – tion oni aplaŭdas kiel "granda progreso al Nova Epoko"; sed se kontraŭ-komunisto volas montri la danĝeron de tio – oni malpermesas al li tion en la nomo de "neŭtraleco". Unu leĝo de la naturo (sed ne sub komunistaj regado) estas, ke oni rajtas defendi sin. Ni ja respondis al la *JUNG ATAKO* kaj tuta serio de liaj malamikecoj antaŭ tri jaroj. Ni nun respondas al denova *JUNG ATAKO* nuntempe – kaj estonte ni defendos nin laŭnecese.

Konklude, ni sincere diras, ke ni vere ŝatus kunlabori kun Teo Jung (se li povus toleri kontraŭ-komuniston). Ni havas nenian personan malamon kontraŭ li. Sed ni ne ŝatas la subsugeston, ke kontraŭ-komunisto ne estas "samideano de bona volo", (vortoj kiujn li rekte prenis el la bulteno de ELNA kaj verkita de iama prezidanto de komunistaj institucioj). Je nia flanko, ni penas pritrakti Heroldon tutsame kiel aliajn Esperanto-instituciojn. Ni regule akceptas abonojn. Ni mendas librojn. Kaj, se Jung nur ĉesus ataki nin, kaj ĉesus helpi al ELNA detruo la landan asocion EANA, – alivorte ĉesus *enmiksi* sin en la konflikton en Usono, – ni povus pli bone servi lin kaj la Esperanto-movadon en pli da "harmonio". Inter li kaj ni, "estu espero pri la estonteco", ju pli frue des pli bone. Sincere ni tion esperas, kaj ni titolas nian artikolon laŭ nia lasta parafrazo: "Antaŭen kun Teo Jung en harmonio kaj kun fido!" Guste tiel!

– La Redaktoro

EANA IS PERANTO FOR UEA IN USA: Because of a misleading circular, sent out to our members by the so-called "Chief Delegate of UEA", we receive requests for clarification. The "Chief Delegate" mentioned has no connection with EANA, and there has been no change whatever in the status of EANA as PERANTO for UEA. Memberships and delegates are accepted by EANA.

NOMINATIONS COMMITTEE OF EANA: President, Vice President and Gen'l Sec'y are to be elected this year. Present incumbents: Prof. J. M. Brewer, Mrs. S. S. Marks, G. A. Connor respectively. Send all suggestions for candidates by April 1st to: Mary Marrett, Chairman, 40-43 Gleane St., Elmhurst, N. Y.

The Esperanto Association of North America

REZULTO DE LA KONKURSO PRI VARBADO DE NOVAJ MEMBROJ

EN la kampanjo "Ĉiu Membro Varbu Unu Novan Membron", en Decembro la jenaj niaj membroj havis sukceson: *H. Kruse* (2), *S-ino Rubey Kelber* (2), kaj *D. Walton*, *H. Soudée*, *J. P. Maddex, Jr.*, *G. Di Giovanni*, *P. Pibichyn*, *Connie Davis*, *J. Schackmann*, *D-ro F. Ballard*, *A. Nixon*, *E. E. Narcus*, *R. J. Throckmorton*, ĉiuj po unu nova membro.

Kiel ni anoncis, en Decembro finiĝis la konkurso pri varbado de novaj membroj por EANA. En la fina rezulto, dum la jaro 1955 la jenaj kvin niaj membroj varbis plej multe kaj gajnis la premiojn: *Henry Soudée* (24), *J. Henry Kruse, Jr.* (12), *Richard T. Vineski* (9), *S-ino Lillian Fuller* (5), *F. Karl Immeke* (5). La du unuaj gajnintoj ricevis po ekzempleron de la nova libro "Ilustrita Vortaro de Esperanto", kiujn donacis ĉef-kunlaboranto de tiu verko, *S-ro Donald R. Broadribb*. Certe s-ro Broadribb multe kontribuis al nia kampanjo pere de donaco de tiuj vere belaj kaj valoraj libroj. La tri aliajn libropremiojn donacis EANA.

Ni gratulas al la gajnintoj kaj dankas al ĉiuj partoprenintoj, kiel ankaŭ al ĉiuj nekonataj propagandistoj, kiuj ĉiuj kune dum la jaro 1955 gajnis 210 novajn membrojn por EANA. Fininte sukcese la konkurson en 1955, ni malfermas nun la novan por la jaro 1956. Ni invitas kiel eble plej multajn membrojn partopreni en ĝi. Denove estos kvin premioj, kiuj konsistas el valoraj Esperantaj libroj. La titolojn de la libroj ni anoncos en la sekvonta n-ro de AE.

La kampanjon por 1956 jam komencis *S-ro Andrew Rogus*, kiu varbis du novajn membrojn, kaj *S-ro Henry Kruse*, kiu varbis unu. Ni denove volas akcenti, ke plej bona ĝis nun elprovita metodo de varbado de novaj membroj estas "Leteroj al Redaktoro". EANA organizis specialan Komitaton por la kampanjo "Leteroj al Redaktoro", kies estro estas *S-ro Richard T. Vineski*. Dank' al s-ro Vineski kaj liaj 21 kunlaborantoj la gazetaro en Usono estas konstante "atakata" per leteroj pri Esperanto. Multaj de tiuj leteroj iras al paper-korbo, sed oni "semas kaj semas konstante". Sed se iu letero kun adreso de EANA sukcesos esti presita en gazeto ĝi rezultigas multajn informpetojn kaj poste aliĝojn al EANA.

Se iu deziras partopreni en la kampanjo "Leteroj al Redaktoro", li estas petata skribi al: *Richard T. Vineski, 1808 14th Ave. So., Minneapolis 4, Minn.* De li oni ricevos ĉiujn instrukciojn, modelojn de leteroj kaj adresojn de gazetoj al kiuj sendi la leterojn.

Artikoloj kaj Leteroj al la Redaktoro pri Esperanto aperis lastatempe en la jenaj ĵurnaloj pro iniciato de koncernaj membroj de EANA: "New York Herald Tribune" (*Abe Fadem*); "The Hamilton Spectator" (*Harold Mason*); "Salt Lake Telegram" (*D-ro S. B. Talmage*); "Relator", Cali, Kolumbio, (*William P. Vathis*); "Hawaii Catholic Herald" (*C. C. Cumming-smith*); "Ameryka Echo" (*Myron R. Mychajliw & Andrew I. Rogus*); "Boston Globe" (*S-ino Rubey Kelber*); kaj en la jara kalendaro de la pola gazeto "Nowy Świat" aperis reklamo pri Esperanto kaj EANA pagita de *Andrew I. Rogus*.

ESPERANTA KRONIKO

Lima Esperanto-Asocio havis sian jarkunvenon dum kiu ĝi elektis la estraron: Prezidanto, *ĉ-rino Luella K. Beecher*; Vic-Prezidanto, *S-ino Mable Jay*; Sekretario-Kasisto, *S-ino Arthur M. Vaughn*. Fiel kutime la tuta grupo de 9 personoj renovigis sian membrecon en EANA. Sed kun bedaŭro oni raportas ankaŭ pri la morto de unu membro, *S-ino Earl Sealts*. Al la edzo, *S-ro Sealts*, kiu ankaŭ estas membro de la Asocio, ni esprimas kondolencon.

Esperanto-Societo de Montreal, Kebeko, komencis bone sian sezonan aktivecon per kunveno de 85 studentoj en la loka YMCA. Komenciĝis nova kurso kaj oni anticipas sukceson.

Nia samideano S-ro Y. Gulsoy nun estas en Chicago por fini siajn studojn ĉe la Universitato Chicago kaj doktoriĝi. S-ro Gulsoy estas el Turkujo kaj dum kelkaj jaroj loĝis en Kanado, kie li studis en Universitatoj de Vancouver kaj Toronto.

S-ro Osvaldo Marrero el Kubo jam antaŭ iom da tempo venis al Usono. Li studas en kolegio en la ŝtato Montano. Dum libertempo s-ro Marrero vojaĝas kaj vizitas naciajn parkojn en la Okcidento. Pri siaj impresoj li skribis al ni jene: "...Ĉio superas tion, kion mi anticipis; la unua impresio estis montara pejzaĝo de la parko Yellowstone. La Granda Kanjono de la Rivero Yellowstone estas plej rava vidindaĵo. La dua mirindaĵo por mi estis akvofaloj. Kaj tiuj 300-futaj kaj tiuj pli malgrandaj estas egale belaj kaj pitoreskaj. Kaj la tria kaj plej granda mirindaĵo por mi estis gejoj, unu el la plej belaj naturaj fenomenoj kiujn mi iam vidis."

En Honolulu, Havajaj Insuloj oni vikle kaj sukcese laboras por Esperanto. Dank' al klopodoj de niaj samideanoj *Frato Charles C. Cummings, S.M.*, bibliotekisto de St. Louis College, kaj *S-ro Bunni J. Chambers*, radioteknikisto ĉe Civila Aeronautika Instanco, okazis en la ĉefhalo de urba biblioteko dum la Zamenhofa monato (decembro) tutmonata Esperanto-ekspozicio. Pro la konvena loko kaj psikologie trafa aranĝo de ekspozicio ĝi altiris atenton de ĉiuj vizitantoj al la biblioteko. Favoraj recenzoj pri la ekspozicio mem kaj komentoj pri Esperanto aperis en lokaj matenaj kaj vesperaj ĵurnaloj. S-ino Kathleen Kerr, ĉefo de la Fako por Publikaj Rilatoj de la biblioteko faris radio-paroladon. Dank' al tiu ekspozicio, kiel ankaŭ pro la vizito al la Insuloj de ges-roj Loozits, Estonaj rifuĝintoj-Esperantistoj, la publiko en Havajo estas familiara kun

Esperanto. Pro la speciala karaktero de la Insuloj oni ne povas anticipi "grandan sukceson" tamen konkretaj atingitaĵoj jam estas videblaj. Labildo montras parton de la ekspozicio Ĝi povas doni inspiron por aliaj.

Foto de Fr. H. J. Fien

En la antaŭa AE ni raportis pri ses novaj kursoj de Esperanto en diversaj lernejoj de la ŝtato New Jersey; kie dank' al senlaca kaj oferema laboro de ĝeinstruistoj, la kursoj plene sukcesis. Parto de la lernantoj aliĝis al la loka Esperanto-Societo por praktike aplikadi sian lingvo-

scion dum la kunvenoj kaj por pliperfektigi en la kurso por progresantoj. La Societo havas siajn regulajn kunvenojn en YMCA de South Orange. La Prezidanto de la Societo, *S-ro Donald F. Walton* zorgas pri la vigleco de la kunvenoj, seriozeco de la programo, kaj plánado de la aktiveco. Ĝuste nun pasas kvin jaroj, kiam *s-ro Walton* unue interesiĝis pri Esperanto kaj aliĝis al EANA. Dum sia kvin-jara Esperantista vivo, li ne nur mem ellernis Esperanton kune kun siaj unuaj kunlaborantoj, kiuj nun estas kursgvidantoj, sed tra liaj kursoj trairis dekoj da studentoj, kiuj kvankam nun ne aktiviĝas en nia movado, tamen havas sufiĉe da inspiro por reveni al nia rondo ĉe oportuna tempo. Li vendis pli ol 300 lernolibrojn kaj vortarajn, disdonis milojn da propagandiloj, kaj pro siaj personaj kontaktoj kun multaj gravaj personoj en la urbo kaj ĉirkaŭaĵo li sukcesis meti ideon de Esperanto por konsidero de lernejoj kaj edukaj instancoj. La tuta grupo jam dum jaroj laboras pri sia grandioza plano enkonduki Esperanton en la lernejojn de la ŝtato, kaj estas antaŭsignoj ke tiu revo estas efektivebla. Menciinda estu ankaŭ fakto, ke la grupo havas en sia kaso kelkcent dolarojn. La foto supre estas hazarda, kaptita post unu kunveno. *S-ro Walton* estas sidanta en la mezo.

Esperanto-Societo de New York komencis sian ĉi-jaran aktivecon en Novembro per ĝenerala kunveno, dum kiu oni elektis *S-ron Andreo Rogus* kiel Prezidanton, kaj *F-inon J. Louise Owens* kiel Kasiston. La kunvenoj okazas ĉiun unuan kaj trian sabaton de monato en YMCA ĉe 23-a Strato. Vere estas du kunvenoj sinsekve; unue estas unuhora kurso por progresantoj, kaj post tio membra kunveno kun programo. La kunvenoj estas kondukataj nur en Esperanto. Dum la kunvenoj en Decembro la ĉefparoladoj estis tiu de *S-ro Myron Mychajliw* pri Kristnaskaj kutimoj en Ukrainujo, ilustrita per gramfondiskoj kun Ukrainaj Kristnask-kantoj; kaj tiu de *D-ro S. B. Kaban* pri analizo de deveno de Esperanto sur la fono de la personeco de Zamenhof.

Vizitis la Centran Oficejon lastatempe du junaj samideanoj el Japanujo, *S-roj K. Yoshino* kaj *S. Nakamura*. Ambaŭ estas junaj inĝenieroj sur Japana ŝarĝboato. Alia vizitanto estis usona ŝipano, *S-ro Henry B. Milsted*. Li ĵus ricevis ateston, kiu rajtigas lin esti ŝipestro. Unu tagon li esperas estri propran ŝipon, kiu surhavas verdan stelon. Vizitanto el Aŭstralio estis *S-ro Milo Zvara*, kiu rifuĝis el Ĉeĥoslovakujo en 1949, kaj vivis en Sidney, kie li aktive partoprenis en la loka klubagado.

LA ILUSTRITA VORTARO DE ESPERANTO

D-ro William Solzbacher

Membro de la Akademio de Esperanto

Francisko Azorin, Ilustrita Vortaro de Esperanto, kun bazo seslingva kaj etimologia de ĉiu radikvorto; 50 000 vortoj, grandparte ilustritaj; kontrolita de kompetentaj, diversfakaj kunlaborantoj diversnaciaj: portugala, Elisa Caetano; itala, Mirza Marchesi; franca, Charles Chomette; germana, J. F. Berger; rusa, A. F. Postnikov; usona, D. R. Broadribb, k. a. Editorial Stylo, Mexico, 1955. Unua Volumo: A-K, XVI – 644 paĝoj, bind. \$7.00, broŝ. \$6.50. Havebla de EANA-Libro-Servo.

LA Ilustrita Vortaro de Esperanto, kiun S-ro Azorin preparis dum multaj jaroj, unue en la formo de nova eldono de la Plena Vortaro de SAT, poste en sendependa laboro, estas granda kaj ambicia verko. La aŭtoro volis prezenti vortaron, kiu estu pli kompleta kaj pli utila ol ĉiuj aliaj Esp-vortaroj. Kompare al ili, la libro de Azorin havas jenajn kvalitojn:

1. Ĝi estas pli ampleksa: Volumo I havas 660 grandformatajn paĝojn.
2. Ĝi estas ilustrita per pli ol 600 bildoj. Kelkaj el ili estas pure ornamaj, aliaj estas utilaj por pli bona kompreno de la vortoj. Ankaŭ en estas tabeloj pri gramatiko (Sĥnoptika Gramatiko de Esperanto kaj Plena Gramatiko laŭ Zamenhof), aritmetiko (ideografio), arkitekturo (kolonoj de diversa stiloj), geologio, kemio (Kemias Elementoj laŭ alfabeto ordo kaj Atoma Skalo), koloroj, zoologio, kaj tiel plu.
3. Ĝi atentigas pri la etimologio de la vortoj kaj donas liston de tradukoj aŭ etimologie similaj vortoj en aliaj lingvoj: angla, franca, hispana, portugala, itala, germana, dana, sveda, rusa, latina, greka.
4. Ĝi enhavas ne nur radikojn, sed ankaŭ kunmetitajn vortojn. En la Antaŭparolo la aŭtoro diras: "Ni metas en nian Vortaron, post la oficialaj radikoj (4444), 1056 novajn, 2000 jam videblajn en la Plena Vortaro kaj plie 50 000 kunmetojn, entute ĉirkaŭ 60 000 vortojn; ĉiu kun ĝia difino, simile al vortaroj nacilingvaj." (En la titolpaĝo la libro tamen diras, ke ĝi enhavas 50 000 vortojn.)

5. La libro enhavas multajn ekzemplojn kaj modelajn frazojn, grandparte el la verkoj de D-ro Zamenhof, ĉefe el la Malnova Testamento.

La kompilado de tia verko estas grandega tasko. Ju pli granda ĝi estas, des pli multnombraj estas la okazoj por fari erarojn. Fakte tia verko, por vere sukcesi, bezonas la kunlaboron de multaj fakuloj, centran labor-ejon en urbo, kie tiaj fakuloj kaj ĉiuspecaj informfontoj abundas, pres-ejon kun spertaj kompostistoj. Tia vortaro, se ĝi vere plenumus sian taskon, estus unu el la plej gravaj akiraĵoj de Esperanto.

Mi dubas, ĉu S-ro Azorin kaj liaj helpantoj plene komprenis la komplikecon de la tasko, sed mi tute ne dubas, ke la rezulto estas tre malproksima de la celo de la verko. Multaj eraroj kaj neperfektaĵoj eble estis neeviteblaj en la unua eldono kaj povus esti korektataj en reviziita eldono. Sed kelkaj kritikindaĵoj estas pli seriozaj. Oni povus nomi ilin denaskaj malsanoj de la Ilustrita Vortaro. Por korekti ilin, ordinara revizio ne sufiĉus, sed ŝanĝo en la bazaj labormetodoj kaj treege temporaba kaj severe kritika transformado de la teksto estus necesaj.

Antaŭ nelonge S-ro Azorin skribis al mi: "La libro, kiel vi vidis, ne

estas perfekta. Ĉu homa verko povas esti tia? Vi tamen estas iomete respondeca: Rememoru, ke vi ne volis – ne povis – kunlabori en ĝi, kiam mi vin invitis...” Estas vere, ke S-ro Azorin antaŭ multaj jaroj, kiam li ankoraŭ ne estis trovinta la kunlaborantojn, kies nomoj aperas sur la titolpaĝo de la libro, afable invitis min al kunlaborokaj sendis al mi kelkajn kajorojn de la manuskripto. Trarigardante ilin, mi vidis, kiel grand-skala la plano estis, kiom da valora materialo S-ro Azorin jam estis kolektinta, sed ankaŭ, kiom da eraroj, fuŝaj klarigoj kaj dubaj principoj difektis la verkon. Post longa pripensado mi vidis, ke mi tute ne havos la tempon necesan por kritika kribrado kaj sistema revizio. Eĉ se mi estus havinta pli multe da libera tempo, mi ne estus povinta fini la laboron ĝis nun. Se mi estus vidinta la manuskripton antaŭ la presado, mi estus doninta al S-ro Azorin almenaŭ unu konsilon: ke li prokrastu la publikigon por kelkaj jaroj kaj klopodu havigi al si novajn kunlaborantojn.

Eble kelkaj legantoj de Amerika Esperantisto, sekvinte mian recenzon ĝis ĉi tie, demandos: “Ĉu la libro do estas neniel rekomendinda? Ĉu ni ne devus aĉeti ĝin?” Al tio mi respondas, ke la verko enhavas multe da valora kaj pensiga materialo kaj ke ĝi estas utila al spertaj kaj kritikaj uzantoj. Multaj Esperantistoj ankaŭ deziras posedi ĝin pro tio, ke ĝi estas la plej granda Esperanto-vortaro eldonita ĝis nun, la sola Esperanto-libro grandampleksa publikigita en Meksiko, kaj verko eble utile montrebla propagandcele. Mi mem metis la Ilustritan Vortaron en facile atingeblan lokon por uzi ĝin ofte. Al nespertaj kaj nekritikaj personoj mi tamen ne povas rekomendi ĝian regulan uzon. La Plena Vortaro, kvankam ĝi enhavas erarojn kaj kritikindaĵojn, estas solida kaj ĝenerale fidinda. La Ilustrita Vortaro, tia kia ĝi estas nun, tute ne povas anstataŭi ĝin. Laŭ amplekso, la sola Esperanto-vortaro komparebla al la libro de Azorin estas la *Enciklopedia Vortaro Esperanta-Germana* de Eugen Wüster. Bedaŭrinde nur iomete pli ol duono de tiu verko (4 partoj el 7) estas publikigita, kaj ĝi estas plene utiligebla nur de personoj sciantaj la germanan lingvon. Ĝi estas multe pli altkvalita ol la Ilustrita Vortaro, ĉar la kunmetitaj vortoj, kiujn ĝi enhavas, estas zorge kolektitaj el la Esperantoliteraturo, dum la verko de Azorin enhavas multegajn vortojn, kiujn neniu uzis ĝis nun, sed kiuj venas nur el la fantazio de S-ro Azorin – bedaŭrinde fonto de duba aŭtoritato.

S-ro Azorin enmetis en la Ilustritan Vortaron multe da informoj enciklopediaj. Tio kompreneble faras la libron pli interesa kaj utila. Sed tio ankaŭ povas esti danĝera kaptilo, se la informoj ne estas kontrolataj de fakuloj, sed prezentataj en amatora maniero. Ekzemple, sub diversaj literoj de la alfabeto, la libro montras grafike la devenon de la latinaj literoj, prezentante parencajn formojn el la egipta hieroglifa skribo kaj el la fenika, hebrea, greka kaj aliaj alfabetoj. Bedaŭrinde la Ilustrita Vortaro enhavas erarojn en tiuj ilustraĵoj. Ekzemple la araba litero montrita sub *b* fakte estas *j*, la araba litero montrita sub *f* fakte estas *n*.

La kemiaj elementoj estas prezentataj en du tabeloj, sur paĝo 107 laŭ la atoma numero, sur paĝo 543 en alfabeto ordo. Tio estas utila. Sed, donante la internaciajn simbolojn de la elementoj, S-ro Azorin “plibonigis” ilin, skribante *Vv* por *W* (Volframo), *Ks* por *X* (Ksenio), *It* por *Y* (Itrio), *Ib* por *Yb* (Iterbio), *Tu* por *Tm* (Tulio). Ke la dua tabelo havas *Mg* por Magnezio kaj por Mangano (kiu devus esti *Mn*), eble estas nur preseraro.

Ŝajnas do, ke la aŭtoro de la Ilustrita Vortaro opinias, ke proponante al sciencistoj la uzon de Esperanto, ni devus unue postuli, ke ili ŝanĝu internacian sistemon de simboloj, kiujn ili jam posedas kaj kiuj estas universale kaj senescepte uzataj.

Lasante detalojn, mi nun deziras diri ion pri la baza malsano de la Ilustrita Vortaro: S-ro Azorin kaj liaj amatoraj gekunlaborantoj ĉerpis tro multe da "informoj" el sia fantazio kaj el la aplikado de malbone komprenataj reguloj de "logiko" kaj "analogio", sed ne sufiĉe atentis la faktojn de la lingvo tia, kia ĝi estas kaj aperas en la verkoj de bonaj aŭtoroj kaj en ĉiutaga praktika uzo. La aŭtoro de la Ilustrita Vortaro nebone komprenas kelkajn gravajn detalojn en la gramatiko, vortkunmeto kaj stilo de Esperanto. Liaj gramatikaj, etimologiaj, leksikologiaj kaj stilaj eraroj montras, ke li ne sufiĉe majstras la uzon de la akuzativo, de la infinitivo, de la participo, de la adverbo, de la refleksiva pronomo, de kelkaj vortoj en la tabelo de korelativoj, de la sufiksoj *-iĝ-* kaj *-ebl-*, kaj de la fundamentaj principoj de vortkunmeto.

Jen kelkaj ekzemploj—elcentoj: "ADAM-o ... homo, kreita de la Eternulo el argilo, *enblovante en ĝi spiron de vivo*" (10) — "ESPER-ANTIĜI...*iĝi, fariĝi Esperanto io alilingva. Ekz. Ĉu iam tute esperantiĝon Donkiboto?*" (306) — "*Iom pli mi devos vin aldiri*" (35) — "Ne estas lojala, perfide komenti ies konduton" (567) — "DIREKT-o...*alcela linio montrante ne nur la direkton, sed ankaŭ la adreson*" (239). — "Ĉe vi ne kombiĝis ankoraŭ?" (566) — "Briko de sapo" (160) — "Kolero disŝprucis liaj okuloj" (242) — "Post seriozaj studoj *fakultiĝis al li por praktiki tiun profesion*" (321) — "FAKULT-ATO...*universitata fako leĝe fakultata por instrui kaj doni titolojn, fakultante agi profesio profesiulojn*" (321) — "Ni ĉiuj estas *faleblaj*" (321) — "*animi la enuan atmosfero de la kunveno*" (68), kaj tiel plu.

En kelkaj lokoj la fantazio de S-ro Azorin senkompatate forgalopas kun li, ekzemple kiam li elpensas 106 (jes, cent ses) vortkunmetojn kun *ĉies*. Li malatentas la fakton, ke la *-ies-*vortoj havas nur posesivan karakteron kaj ke *ĉies* tute ne povas esti ĝenerale uzata anstataŭ *de ĉiuj*. Jen kelkaj el la "modelaj frazoj", per kiuj S-ro Azorin nin regalas: "*Ciesiĝi virino ne estas bona kombino*" — "Knabino *ĉiesdezirata* nenies amata" — "Per fingro li estos *ĉiesmontrata*" — "*ĉieslaŭdinda* agado" — "*ĉieslaŭdota* gesto" — "*ĉieskonataĵo* pro malbonaĵo" — "*Ĉiesmokanto* zorgu ne fariĝi *ĉiesmokato*". La tuta paĝo 191 aspektas kiel malbona ŝerco.

Pri la uzo de ekzemploj kaj modelaj frazoj S-ro Azorin havis la tre laŭdindan ideon, ĉerpi multajn el la verkoj de D-ro Zamenhof, ĉefe el la Malnova Testamento, ĉar Zamenhof multe laboris pri tiu traduko en la lasta parto de sia vivo kaj zorge reviziis ĝin. La Ilustrita Vortaro enhavas abundan trezoron da modelaj frazoj el la Malnova Testamento. Ilia elekto sendube kostis multe da tempo kaj laboro. Pro tio S-ro Azorin meritas la dankon de la uzantoj. Eĉ pli grandan dankon li meritas, se li estus zorginta pri la forigo de preseraroj, kiuj fakte atribuas gramatikajn erarojn al Zamenhof, ekzemple: *Ili estis komenconta* la servadon (567) — "Ĝia komercenspeco kaj *ĝiaj promalĉastaj donacojn* estos konsekritaj al la Eternulo" (567) — "Jen estas *la brutoj kiujn, vi povas manĝis...*" (75) — "Libereco elkovas *grandajn entreprenojn*" (281). Estas multaj tiaj eraroj en la libro.

La plimulto de la modelaj frazoj ne prenitaj el la verkoj de D-ro Zamenhof ŝajnas esti fabrikitaj de S-ro Azorin kaj liaj gekunlaborantoj. Multaj el la ekzemploj, kiuj prezentas simplajn frazojn, estas bonaj, sed superflujaj. Multaj el tiuj, kiuj ilustras malsimplajn problemojn (helpo pri malfacilaj problemoj ja estas unu el la ĉefaj taskoj de vortaro, ĉu ne?) estas fuŝaj kaj pezstilaj. Jen kelkaj "juveloj": "Oni akvokondukas grandan kvanton da akvo al la urbo" (34) – "La neĝo akvoliveras kvanton da akvo al la rivero" (34) – "La ĉastistino havis malĉastistinon kiel frat-inon" (196) – "Alestu al ŝi pli intime" (36) – "La knabino ne anticipigu kun li" (74) – "bestaĵoj kaŭzataj de sinnekonado" (139).

El la difinoj kelkaj estas prenitaj el la Plena Vortaro, sed la plimulto estas originala. Multaj el ili estas gramatike nekorektaj, verkitaĵ en fuŝa stilo, aŭ sensecaj. Simplaj substantivoj formitaj el verбай radikoj estas difinitaj jene: *ĉaso - ago kaj rezulto ĉasi; aspekto - ago kaj rezulto aspekti; edziniĝo - ago kaj rezulto edziniĝi*. La *iĝ*-vortoj ricevas jenan pritraktadon: *avertiĝi - iĝi averti, iĝi avertata; kombiĝi - iĝi kombi; diriĝi - iĝi diri*.

Kelkfoje la ekzemploj kontraŭdiras la difinon. Ekzemple sub *disŝpruci* (la Ilustrita Vortaro diras DIS-PRUCI, sed tio sendube estas preseraro) la klarigo estas, ke la vorto estas *netransitiva*, kun la signifo *rapide, salte kaj fortege elflui, montriĝi dise*. (La difino estas preskaŭ tute kopiita el la Plena Vortaro, kiu diras *rapide, salte kaj fortege elflui eksteren*, dum la *Vortaro de Esperanto* de Kabe diras *vivege eliĝi en fluo aŭ en gutoj*.) La unua ekzemplo tamen uzas la *netransitivan* vorton en *transitiva* senco: *La fontano disŝprucis sian akvon ĉirkaŭe*. En Zamenhofa Esperanto oni dirus *disŝprucigas*.

Inter la strangaj vortoj kaj vortkunmetoj, kiujn S-ro Azorin uzas, unu estas *elkovri*: *Ameriko ne elkovriĝas dufoje* (Antaŭparolo); *Oni alnomas la kometojn per la nomoj de la elkovrintoj* (564). *Akuta* estas uzata en senco, kiun ĝi neniam havis ĝis nun: *akutigu la kraĵonon* (33). Ankaŭ kelkaj hispanismoj enŝteligis en la libron: *mostra* (anst. *montra*) *skatolo* (564), *anfiteatro* (anst. *amfiteatro*, 565), *Enriko* (anst. *Henriko*), *prepozición* (kun akcento) sur paĝo XIV. Parto el la gramatikaj eraroj (nominativo kun infinitivo, participoj ne rilatantaj al la subjekto de la frazo, ktp.) sendube ankaŭ estas kaŭzita per imitado de la hispana uzo.

Pri neologismoj S-ro Azorin havas specialan teorion. En "Aŭtokritiko", kiun li bonvolis sendi al mi, li klarigas, ke li "celis respekti la admireblan simplecon de nia lingvo, ne pligrandigante vane ĝian radikaron". Li do ne enmetis "la kapricajn anstataŭaĵojn de la mal-vortoj", kiujn oni trovas en la *Suplemento* al la Plena Vortaro (mi tamen notis la neologismon *aperiti* anstataŭ *malfermi*). Sed li faras ion alian. Li klopodas "plibonigi" Esperanton per "formetado de...radikvortoj senutilaj, vanaj, falsaj." Por li *kometo* estas *eta komo*, *koketa* venas de *koko*, *spirito* de *spiri*, *diplomato* de *diplomo*, *kolporti* de *kolo* kaj *porti*, *kanono* estas *ono de kano*, *dueto* estas *eta duo*, kaj *korveto* venas de *korvo*. En kelkaj kazoj S-ro Azorin faras tion sur la bazo de aŭtentika etimologia parenceco, en aliaj kazoj la rilato estas tute fantazia. Pri *korveto*, ekzemple, S-ro Azorin diras, ke ĝi estas *antikva trimasta militŝipo, ordinare nigre pentrita, kiel korvoj, pro tio la nomo*. Li eraras. *Korveto* estas ŝipo kun *korbsimila* formo.

Klopodante malpligrandigi la nombron de radikoj en Esperanto, S-ro

Azorin proponas ŝanĝojn en multaj vortoj. *Kavalerio*, kiu ja rilatas al *ĉevaloj*, ĉu ne?, fariĝas *ĉevalirio* (*ĉeval-ir-i-o*), *graveda* fariĝas *grav-id-a*, pro la vorto *kleptomano* S-ro Azorin inventas verbon *klepti*, *absolvi* fariĝas *al-solv-i* (*ni absolvas vin kaj estu absolvita* estas ekzemploj donitaj sur paĝo 39), *amortizi* fariĝas *al-mort-ig-i*, kaj tiel plu. Ŝajne S-ro Azorin tute ne komprenas la principon de vortfarado en Esperanto (kaj neniu el liaj "kompetentaj" kunlaborantoj klarigis ĝin al li). En nia lingvo ĉiu vortelemanto havas *precizan* signifon, kaj vortkunmetoj estas tute logikaj (en la granda plimulto) aŭ almenaŭ duonlogikaj kun forta analogio al naciaj lingvoj. Vortoj kiel *pendigi*, *dancistino*, *bluokula*, *grandegulo*, *ĝardenpordo*, *malsupreniri* estas aŭtomate kompreneblaj al ĉiu, kiu lernis la vortelemantojn. Vortoj kiel *interrompi*, *reprezenti*, *malvarmumi*, *subaĉeti* estas aŭtomate kompreneblaj nur al personoj, kiuj havas similajn vortkombinojn en sia propra lingvo. Aliaj devas lerni la signifon de la vortkunmetoj, kvankam kompreneble la scio de la vortelemantoj (kaj la preskaŭlogika derivado) faciligas la lernadon. La etimologiaj derivaĵoj de S-ro Azorin tamen estas tute alia afero. Neniu, kiu scias la vorton *korvo* kaj la sufikson *-et-*, aŭtomate komprenos la signifon *korveto*.

Cetere S-ro Azorin ofte tre komplikigas etimologiajn klarigojn. Pri *cifonismo* li skribas, ke ĝi estas "puno uzita de antikvuloj, konsistanta ligi kondamniton, nudan kaj mielsmiritan, por ke la cifonoj (insektoj) igu lin suferi per pikado." Mi scivolos, kie la aŭtoro trovis tiun groteskan klarigon. *Cifonismo* simple venas de la greka vorto *kyphon* ("jugo") kaj estis formo de piloriado en jugforma pilorio.

La Ilustrita Vortaro ankaŭ donas fuŝajn klarigojn pri gramatiko kaj vortelemantoj. Al *estanta*, *estinta* kaj *estonta* S-ro Azorin aldonas *est-unta*. Pri *al* li diras, ke ĝi estas "afikso uzebla prefikse kaj sufikse"; unu el la konsekvencoj estas, ke la vorto *idealo* tute mankas en la Ilustrita Vortaro, sed ke la adjektivo *ideala* enestas kiel derivaĵo de *ideo* (*ide-al-a*, al *ideo* rilata). Alia dubvalora klarigo estas "Noto" sur paĝo 262 kun subskribo D.R.B. (sendube Donald R. Broadribb): "La signifo de *-ec-* estas 'universala, abstrakta', dua en la skalo -o; la -o montras plej abstraktan ideon; tiel, la bonon oni ne povas trovi; la bonecon, jes, en io, en iu; la bonaĵo jam tute konkretiĝas." Tio ne estas ĝusta. "La bono" ne ĉiam estas la abstrakta ideo de la radiko *bon-*; *bono* ankaŭ povas esti uzata en la sencoj de *boneco* kaj *bonaĵo* kaj eĉ en la sencoj de *bonfarto*, *bonhavo*, *pliboniĝo*. En la Proverbaro de Zamenhof ni trovas la ekzemplon: "Bono posedata ne estas ŝatata."

Estas multaj aliaj strangaĵoj en la Ilustrita Vortaro. Anstataŭ *tiu ĉi*, *ĉi tiu* aŭ *ĉi-tiu*, S-ro Azorin ĉiam skribas *ĉitiu*. Li uzas *plej* kun substantivoj (*la moderna plej gravulo*, 452). Li skribas *Asio* anstataŭ *Azio*, *filozofo* anstataŭ *filozofo*, *aŭtomovilo* anstataŭ *aŭtomobilo*. Fakte li klopodas instrui novan dialekton de Esperanto, dialekton, kiun neniu parolas kaj sendube neniu parolos.

Mi jam diris antaŭe, ke la verko ankaŭ enhavas multe da bona kaj valora materialo kaj ke ĝi sendube instigos pluan studadon. Sed la trezoroj estas tiel miksitaj kun fuŝaĵoj kaj konfuzaj klarigoj, ke estas malfacile ellavi la oron el la sablo. Pri la fuŝaĵoj mem oni povas citi trafan juĝon de S-ro Azorin en la Antaŭparolo: "Sed la popolo, kiu fakte uzas tiun lingvon kaj trovas ĝin taŭga, rifuzas akcepti tiajn arbitraĵojn."

LA AMINDUMO DE HIAVATO

"Hiawatha's Wooing" de Henry W. Longfellow

Inter la paperoj de nia mortinta samideano *Ernest G. Dodge* ni trovis ĉi tiun tradukon de parto de la amata poemo "Kanto pri Hiavato". Tamen ni ne scias kies traduko ĝi estas. (S-ro Dodge mem ankaŭ tradukis ĝin, sed iom alie.) Ĝi estis presita verŝajne en iu malnova libro. Sed, ĉar ĝi estas unike bela traduko, ni kun plezuro represas ĝin sube. Se iu scias de kiu fonto ĝi venis kaj de kiu tradukita, ni tre dankos por tiu informo.

Pri la poemo mem, kiel ni diris, ĉi tiu peco estas ĉerpita el la pli longa poemo "Kanto pri Hiavato", verkita de unu el la plej famaj poetoj de Usono, *Henry W. Longfellow* (1807-1882). En tiu verko la poeto kunmetis diversajn tradiciojn kaj legendojn de la nord-amerikaj indianoj, kaj teksis ilin en unu belan poemon pri la vivo kaj faroj de Hiavato, supozita ĉefo de la konata gento Oĝibvoj (Ojibway), kies loĝloko estas la meza parto de Usono kaj Kanado proksime al la granda Lago Superior.

La ritmo de la poemo estas fidele prezentita per ĉi tiu traduko. En la angla, kiel ĉi tie, la versoj donas apartan impreson de ĉarma fantazio, miksitaj kun multe da saĝa rezonado kaj filozofio. La efekto de original-eco, kiu karakterizas la verkon estas pliigita per diversaj ecoj propraj al la poemo, inter ili la oftaj citoj de indianaj vortoj.

"Kiel al pafark' la ŝnuro,
Tiel la virin' al viro;
Lin fleksante, ŝi obeas,
Lin tirante, tamen sekvas,
Senutila ĉiu sola!"

Tiel pensis la junulo
Hiavato, kaj meditis,
Diverssente perpleksita,
Senatenta, sopiranta,
Kun timemo, esperemo,
En revad' pri Minehaha,
Bela la Ridanta Akvo,
En la lando de l' Dakotoj.
"Vi edziĝu" — lin avertis
La maljuna Nokomiso —
"Kun samgenta virgulino:
Ne foriru orienten,
Ne foriru okcidenten,
Elserĉante fremdulinon
Ne al nia gent' konatan;
Kiel fajr' sur kamenŝtono
Estas simpla virgulino,
La filino de najbaro;
Nur stellumo aŭ lunlumo
La plej bela fremdulino!"

Tiel lin ŝi malkonsilis,
Kaj respondis Hiavato

Nur la jenon: "Nokomiso,
Mia karulin' maljuna,
Plaĉa estas fajrolumo,
Sed pli multe al mi plaĉas
La stellumo, la lunlumo!"

Tiam diris Nokomiso
La maljuna, gravmiene,
"Ne ĉi tien alkonduku
Malageman virgulinon,
Senutilan, man-mallertan,
Kun piedoj malvolontaj;
Sed edzinon fingro-viglan
Kun kunmovaj man' kaj koro
Kun piedoj volontemaj!"

Ridetante li respondis:
"En la lando de l' Dakotoj
Loĝas ĉe la Sagfaristo
La filino, Minehaha,
Loĝas la Ridanta Akvo,
La plej bela el virinoj.
Ŝin al via la vigvamo
Mi kondukos, kaj plenumos
Ŝi la viajn komisionojn,
Estos ŝi al vi stellumo,
Lunolumo, fajrolumo,
La sunlumo de l' popolo!"

Malkonsilis Nokomiso:

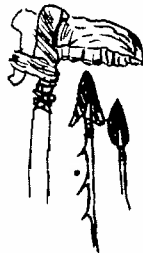
"Ne al mia la loĝejo
 Vi konduku fremdulinon
 El la lando de l' Dakotoj!
 Kruelegaj estas ili,
 Ofta inter ni milito,
 Malpacad' neforgesebla,
 Vundoj kiuj doloradas,
 Kiuj povas resangadi!"

Li respondis ekridante:
 "Tio estas mem kialo
 Ke mi nun edziĝi volas
 Kun la bela Dakotino:
 Ke paciĝu niaj genoj,
 Forgesigu la malamo,
 Kaj la vundoj elsanigu!"

Tiel Hiavato iris
 Al la lando de l' Dakotoj,
 Lando de virinoj belaj;
 Trans herbejoj paŝegante,
 Tra senfinaj arbaregoj,
 Tra silento nerompita.
 Per magiaj mokasenoj
 Ĉiupaŝe li mezuris
 Mejlon, tamen lia vojo
 Ŝajnis longa, kaj la koro
 Preterkuris liajn paŝojn.
 Senripoze li vojaĝis,
 Ĝis li aŭdis la tondradon
 De la granda Akvofalo
 Minehaha, lin vokanta
 Tra l' silento de l' arbaro.
 "Plaĉa sono", li murmuris,
 "Plaĉa voĉo min vokanta!"

Ĉe l' ekstero de l' arbaro,
 Inter ombro kaj sunbrilo,
 Jen cervaro sin paŝtadis,
 Sed ne vidis Hiavaton.
 Al pafarko li murmuris,
 "Ho pafarko, vi ne manku";
 Al la sago, "ne malcelu";
 Al la ruĝa kor' de cervo
 Sendis li siblantajn sagon;
 Ĵetis cervon sur la ŝultron,
 Tuj antaŭen rapidegis.

Apud la vigvamo sidis
 Maljunega Sagfaristo,
 En la lando de l' Dakotoj,
 Pintojn por la sagoj faris
 El kalcedoni' kaj jaspoo.

Apud li sidanta estis
 La belega Minehaha,
 La filin', Ridanta Akvo,
 Junkajn matojn kunplektante;
 Liaj pensoj pri pasinto,
 Ŝiaj pri estonto estis.

Li pensadis pri la tagoj
 Kiam li per sagoj tiaj
 Cervon kaj bizonon frapis
 Sur herbejo, Muskodajo,
 Kiam li anseron pafis
 La sovaĝan, sudflugantan,
 La Vavaon bruegantan;
 Pensis li pri militistoj,
 Kiuj ofte en aregoj
 Venis por aĉeti sagojn,
 Liajn necesegajn sagojn.
 Ha! ne plu bravuloj tiaj
 Estas sur la ter' troveblaj;
 Nun la viroj ĉiuj estas
 Kiel la virinoj; uzas
 Nur la langojn por armiloj!

Ŝi pensadis pri ĉasisto
 Aligenta, alilanda,
 Juna, granda kaj belega,
 Kiu venis unu tagon
 Je mateno de printempo,
 Venis por aĉeti sagojn;
 Ripozadis ĉe l' vigvamo,
 Ĉe la pordo longe restis,
 Forirante re-rigardis.
 Ofte ŝia patro laŭdis
 Sagon lian kaj kuraĝon.
 Ĉu li venos sag-serĉante
 Ree al la Akvofalo?
 Sur la mato ŝiaj manoj
 Kuŝis nun mallaboremaj;
 Kaj okuloj ŝiaj revis.

Tra pensado ili aŭdis
 Piedsonon; tra la branĉoj
 Aŭdis ili susuradon,
 Kaj kun ruĝa frunt' kaj vango,
 Kun la cervo sur la ŝuldroj,
 Jen subite el arbaro
 Tie staris Hiavato.

Tuj la Sagfarist' maljuna
 De la sagfarado levis
 La okulojn, gravmiene,
 Flanken metis la laboron,

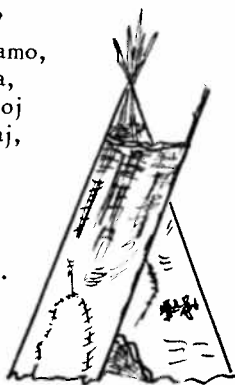
Petis lin eniri domon,
Diris, dum li malsidigis,
"Hiavato, vi bonvenu!"

Ĉe piedoj de l' knabino,
De Ridanta Akvo, metis
Hiavato sian ŝarĝon,
Ĵetis cervon de la ŝultroj.
La knabin' rigardis supren,
De la junka mat' rigardis,
Diris kun mieno dolĉa
"Vi bonvenu, Hiavato!"

Vasta estis la vigvamo,
El cerv-pelto blankigita,
Kun la Dioj de l' Dakotoj
Sur la kurtendar' pentritaj,
Kaj la pordo tiel alta
Ke apenaŭ Hiavato
Devis klini sian kapon
Enirante, kaj apenaŭ
Tuŝis ĝin la agloplumoj.

Tiamla Ridanta Akvo
Minehaha, ekleviĝis;
Kaj la maton nefinitan
Demetinte, ŝi al ili
Antaŭmetis manĝon, akvon
El la rivereto portis,
Donis manĝon en terpotoj,
Trinkon en tiliaj kuvoj,
Kaj silente ŝi aŭskultis
Dum la gasto paroladis,
Dum la patro respondadis,
Nek malfermis ŝi la lipojn,
Nek eligis unu vorton.

Kvazaŭ sonĝe ŝi aŭskultis
Hiavatan la parolon
Pri maljuna Nokomiso,
Kiu zorgis lin infanon,
Ankaŭ pri kunuloj liaj,
Ĉibiab', la muzikisto,
Kaj la fortegul' Kvasindo,
Pri feliĉo kaj prospero
En la lando de l' Oĝibvoj,
Land' agrabla kaj pacema.
"Post longtempo de milito,
De sangplena disputado,
Paco inter la Oĝibvoj
Kaj la gent' Dakota estas."
Tiel diris Hiavato,
Kaj aldonis, malrapide:

"Por ke paco ĉiam daŭru
Kaj la manoj kunpreniĝu,
Kaj la koroj kunigadu,
Al mi donu por edzino
La knabinon Minehaha,
Donu la Ridantan Akvon,
La plej belan Dakotinson!"

Kaj la Sagfarist' maljuna
Iom restis senresponde,
Iom fumis en silento,
Hiavaton alrigardis
Kun fiero kaj rigardis
Ame al Ridanta Akvo,
Kaj respondis, gravmiene:
"Jes, se Minehaha volas;
Ekarolu ŝia koro!"

Kaj Ridanta Akvo bela
Eĉ pli bela ekaspektis
Dum ŝi staris, nek volonte
Nek kontraŭe malvolonte;
Iris ŝi al Hiavato,
Dolĉe apud li sidigis,
Dum ŝi diris, ruĝigante,
"Mi vin sekvos, mia edzo!"

Tiel la amindumado,
Tiel Hiavato gajnis
De la Sagfarist' filinon,
En la land' de la Dakotoj!
El vigvamo li eliris,
Kaj kun li Ridanta Akvo;
Ili man' en man' kuniris
Tra arbaro, trans herbejo,
Lasis maljunulon sola
Ĉe la pordo de l' vigvamo;
Aŭdis ili Akvofalon
Tra l' distanco alvokanta,
El la malproksim' diranta,
"Adiaŭon, Minehaha!"

Kaj la Sagfarist' maljuna
Sin returnis al laboro,
Ĉe la suna pord' sidigis,
Kaj al si murmuris dolĉe:
"Tiel lasas nin filinoj,
La amataj, la amantaj;
Ĝuste kiam ili lernis
Maljunulojn nin helpadi,
Nin de ili dependantajn,
Jen junulo fremda venas,
Kun paradaj plumoj vagas

Tra l' vilaĝo ŝamludante,
Manosignas al knabino
La plej bela, kaj volonte
Ŝi lin sekvas laŭkonduke,
Ĉion lasas pro fremdulo!"

Plaĉa la vojaĝo hejmen,
Tra senfinaj arbaregoj,
Tra herbejoj kaj montetoj,
Tra riveroj kaj valetoj.

Ŝajne tre mallonga estis
La vojaĝ' por Hiavato,
Kvankam ili malrapidis,
Kvankam sian rapidecon
Li prizorgis, malakcelis,
Taŭge por Ridanta Akvo.

Super larĝaj riveregoj
Portis li la virgulinon
En la brakoj; ŝin li trovis
Malpezega kiel plumo,
Kiel plum' en sia ĉapo;
Antaŭ ŝi li faciligis
Vojon plenan de obstrukcoj,
Deturnadis svingajn branĉojn;
Nokte faris li el branĉoj
Loĝejeton, per branĉetoj
De la cugo faris liton,
Kaj bruligis ĉe la pordo
Fajron el pinfruktoj sekaj.

Ĉiuj ventoj kunvojaĝis
Trans herbejon, tra arbaro;
Ĉiuj steloj de la nokto
La dormantojn observadis
Per okuloj nedormantaj;
El kaŝejo en la kverko
Ekrigardis Aĝidaŭmo,
La sciuro, observadis
Kun vigleco la amantojn,
Antaŭ ili la kuniklo,
La Vabaso, forkuregis,
Ekrigardis el la kavo,
Rekte sidis sur la koksoj,
Kun okuloj scivolemaj
Observadis la amantojn.

Plaĉa la vojaĝo hejmen:
Ĉiu birdo kantis laŭte
Dolĉajn kantojn pri feliĉo,
Pri trankvilo en la koro;
Kantis la blu-bird', Ovajso,
"Vere estas vi feliĉa,

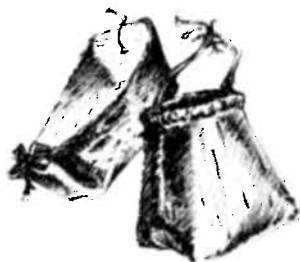

Hiavato, kun edzino
Tiel kara kaj amema!"
Kantis ankaŭ Opeĉio,
La ruĝgorĝo, "Ho, feliĉa"
Estas vi, Ridanta Akvo,
Havi tiel noblan edzon!"

El ĉiel' la sun' bonkora
Tra la branĉoj alrigardis,
Kun la diro, "Ho infanoj,
Amo estas sunbrilego,
Sed malamo estas ombro;
Vivo estas diverseca,
Ombro kaj sunbrilo; regu
Per la amo, Hiavato!"

El ĉiel' rigardis luno,
Kaj plenigis la loĝejon
Per mistera belegeco,
Murmurante, "Ho infanoj,
Sentrankvila estas tago,
Sed kvieta estas nokto;
Ordonema estas viro,
Kaj virino malforteĝa;
Sekvas mi, sed mia estas
La duon'; per pacienco
Regu, ho Ridanta Akvo!"

Tiel ili hejmeniris;
Tiamaniere venis
Kondukite al la domo
De maljuna Nokomiso
La lunlumo, la stellumo,
La fajrlumo, la sunlumo
De l' popol', Ridanta Akvo,
La plej bela el virinoj
En la lando de l' Dakotoj,
En la land' de belulinoj.

DEZIRAS KORESPONDI

Kosto de anonco: Eksterlande, unu vorto aŭ mallongigo por unu cendo (ses vortoj por 1 int. respondkupono); Enlande, unu vorto por du cendoj.

- Aŭstralio.** Walter Goerisch, J 435, *Yallourn-East*, Victoria. 32-jara germana enmigrinto en Aŭstralio dez. kor. Esperante, angle aŭ germane kun Usona aŭ Kanada fraŭlino.
- Ĉeĥoslovakujo.** Johano Kuthan, Sušice 1, *p. Postupice u Benešova*. 26-j. dez. kor. kun gestudentoj, interŝ. il. PK, gazetojn.
- Danujo.** P. Zacho, Randbólvey 4, *Copenhagen*. 10 gekomencantoj 20 ĝis 50 jaraj deziras korespondi.
- Francaujo.** Gerard Mothu, 7 rue Maréchal Foch, *Clery* (Loiret). Serĉas korespondantojn por 40 gejunuloj.
- Francaujo.** Serge Tisseraud, Rue des Moines, *S. Pnyvé-S. Mesmin* (Loiret). 20-jara, elektristo, deziras korespondi.
- Hispanujo.** Enrique Llonch, Plaza S. Francisco 25 (S. A.), *Barcelona*. Deziras korespondi kaj interŝanĝi PK kaj PM.
- Italujo.** Vittorio Canavero, Via Nizza 48, *Torino*. Deziras korespondi kun fraŭlino en Usono.
- Japanujo.** Nobuaki Yanagisawa, Hisagi Yanaharacho, *Kumegun Okayama*. 23-j. oficisto dez. kor., interŝ. PM, il. PK, kino-gazetojn.
- Japanujo.** F-ino Masako Yanagisawa, Hisagi Yanaharacho, *Kumegun Okayama*. Deziras korespondi.
- Japanujo.** Kinomoto Esperanto-Societo, Kinomoto Alt-Lernejo, *Kumano-si, Mie-ken*. 15-17-jaraj gelnantoj deziras korespondi.
- Kolombio.** Tirso Castrillon Velez, Carrera 35, No. 48a-52, *Medellin*. Deziras korespondi kun Nord-Amerikanoj.
- Kolombio.** Pedro Arturo Agudelo G., Carrera 35, No. 49-43, *Medellin*. Deziras korespondi kun Nord-Amerikanoj.
- Usono.** Nova Esperanto-Klubo estas formata en Houston. Lernejo Esperanton senpage, kaj helpu al la Esperanto-movado. Telefonu: MI 9-8247. Skribu: Edward F. Lacy III, P. O. Box 805, *Houston, Texas*.

I. V. E. - ORMINEJO POR LA SPERTA ESPERANTISTO

La "Ilustrita Vortaro de Esperanto" (unua volumo A-K) havas 660 grandformatajn paĝojn; pli ol 600 bildojn; tabelojn pri gramatiko, aritmetiko, arkitekturo, geologio, kemio, zoologio, ktp. Ĝi havas pli ol 50,000 vortojn, kun multaj ekzemploj kaj modelaj frazoj grandparte el la verkoj de Zamenhof. Ni ĉerpas el recenzo de D-ro Solzbacher pri I. V. E.: "La verko enhavas multe da valoro kaj pensiga materialo, kaj ĝi estas utila al spertaj kaj kritikaj uzantoj." Mendu vian ekzempleron de I. V. E. nun ĉe la EANA Libro-Servo. Senrabataj prezoj, afrankite, *bindita* \$7.00, *broŝurita* \$6.50. Ni liveros ĝin tuj al vi. Sendu vian mendon al:

ESPERANTO, 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.

THE CONNOR COURSE IN ESPERANTO

Correspondence Course with Vinylite Records
Instruction by Doris Tappan Connor

The "*Connor Course*" is unique, — it provides real-life disk conversations plus personal instruction. You *converse* with the disk and *confer* with the instructor. Compiled by experts.

The complete "*Connor Course*" includes the following:

- (1) A lively text, "*Esperanto: The World Interlanguage.*"
- (2) Eight "*Vinylite*" double-sided 10 records, 78 r.p.m.
- (3) A practical and easy-to-follow "*Study Guide*" (82 pp.)
- (4) Personalized instruction and guidance of Mrs. Connor.
- (5) Supply of answer paper and printed return envelopes.
- (6) An interesting card game, to develop your vocabulary.
- (7) And finally, an official "*Certificate of Achievement*".

FOR INDIVIDUAL STUDY: The complete "*Connor Course*", as described above, will be sent postpaid for only \$36.

FOR GROUP STUDY: Buy one complete *master course* at \$36. Each additional member pays only \$6 more for Textbook and complete *Study Guide* for his own use.

Full money-back guarantee. So, place your order **NOW**:

LINGUAPHONE HOME STUDY COURSES

You can learn *ESPERANTO*, or any other language listed below, by the world-renowned *Linguaphone* Ear-Eye Method. Order through the *Esperanto Book Service* for benefits to both yourself and your Esperanto Central Office. You may select:

Esperanto	Russian	Swedish	Persian
Italian	Finnish	Hebrew	Hausa
Irish	Arabic	Bengali	Spanish
Polish	Japanese	Greek	Dutch
Chinese	Latin	German	Afrikaans
Malay	French	Czech	Hindustani
English	Portuguese	Norwegian	Effik

Regular list price for *Esperanto*, complete course, is \$57.50. Most other languages are priced the same. A few higher, a few lower — dependent upon number of records and other factors. Write to *Esperanto Book Service* about any language in which you are interested. Special payments for members of EANA.

Esperanto Book Service, 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.

TRE BEDAŬRINDA PRES-ERARO PRI FOTO DE LOLA MAE MUSE - PAĜO 14

Malĝojiga estas pres-eraro, fare de nia presejo pri la foto de nia mortinta amikino Lola Mae Muse, sur paĝo 14 de "AE" por Jan-Feb 1956. Por havi bonan foton de ŝi, ni elektis tiun komplikan foton, kiu montriĝas nun, sed ni zorgeme kaj klare markis, ke nur la individua parto, nome la dua bildo de dekstre estu presita sole kaj grande. Ne nur ni, sed la respondeca presisto, profesie markis la foton por korekta preso. Tamen, ni lernis tro malfrue, ke estas nova artisto en la art-departemento, kiu ignoris la klarajn instrukciojn. Ni ne tranĉis la grandan foton, ĉar la edzo de Lola Mae deziras teni ĝin - kaj presejoj tre ofte aranĝas preson de iu ajn parto de iu ajn foto. Tre malĝojiga estas, ke tiu ŝerc-foto en kiu ŝi aperas en kvin pozoj, estis presita. Bedaŭrinde oni presis la tutan bildon anstataŭ nian elekton de nur unu pozo. Ni petas la komprenon de ŝiaj parencoj kaj de niaj legantoj pri la vere bedaŭrinda eraro, farita de nia presejo. -- La Redaktoro.